

POSTUPANJE PRIVATNE ZAŠTITE KOD JAVNIH OKUPLJANJA

Miholjević, Luka

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:543473>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-01**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJ

Veleučilište u Karlovcu
Odjel Sigurnosti i zaštite

Specijalistički diplomski stručni studij Sigurnosti i zaštite

Luka Miholjević

POSTUPANJE PRIVATNE ZAŠTITE KOD JAVNIH OKUPLJANJA

ZAVRŠNI RAD

Karlovac, rujan 2019.

Karlovac University of Applied Sciences
Safety and Protection Department
Professional undergraduate study of Safety and Protection

Luka Miholjević

TREATMENT OF PRIVATE SECURITY AT PUBLIC GATHERINGS

Final paper

Karlovac, September 2019.

Veleučilište u Karlovcu
Odjel Sigurnosti i zaštite

Specijalistički diplomski stručni studij Sigurnosti i zaštite

Luka Miholjević

POSTUPANJE PRIVATNE ZAŠTITE KOD JAVNIH OKUPLJANJA

ZAVRŠNI RAD

Mentor: struč. spec. crim. Davor Kalem

Karlovac, rujan 2019.

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
KARLOVAC UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Trg J.J.Strossmayera 9
HR-47000, Karlovac, Croatia
Tel. +385 – (0)47 – 843 – 510
Fax. +385 – (0)47 – 843 – 579

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU

Stručni / specijalistički studij: _____ Specijalistički studij _____.

Usmjerenje: _____ Sigurnost i zaštita _____ . Karlovac, 2019.

ZADATAK ZAVRŠNOG RADA

Student: _____ Luka Miholjević _____ . Matični broj: _____ 0420416027 _____ .

Naslov: _____ Postupanje privatne zaštite kod javnih okupljanja. _____

Opis zadatka:

1. Pojasniti pojam i ulogu privatne zaštite.
2. Navesti zakonske uvjete za provedbu privatne zaštite.
3. Pojasniti zakonske uvjete za održavanje javnih okupljanja
4. Navesti ulogu privatne zaštite kod javnih okupljanja
5. Opisati postupanje privatne zaštite kod glazbenog događaja na otvorenom
6. Analizirati konkretan događaj javnog okupljanja
7. Predložiti moguće promjene u vezi privatne zaštite i javnih okupljanja

Zadatak zadan:
obrane:

Rok predaje rada:

Predviđeni datum

Mentor:

Predsjednik ispitnog povjerenstva:

Davor Kalem, struč. spec. crim.

PREDGOVOR

Izjavljujem da sam ovaj završni rad izradio samostalno koristeći znanja stečena tijekom studija i navedenu literaturu.

Zahvaljujem svom mentoru struč. spec. crim. Davoru Kalemu na pomoći koju mi je pružio tijekom izrade ovog završnog rada.

Također zahvaljujem svim profesorima i svojoj obitelji, kolegama i prijateljima koji su bili uz mene i podržavali me tijekom studiranja.

SAŽETAK

U temi završnog rada obrađeno je postupanje u sektoru privatne zaštite kod organizacije javnih okupljanja. Obrađeno je javno okupljanje na koncertima. Kvalitetno provođenje mjera privatne zaštite važno je za sigurnost svih sudionika koncerta. Objašnjena je organizacija i postupanje čuvara i zaštitara u sustavu privatne zaštite prilikom osiguranja koncertnih događaja estradnih zvijezda. Provođenje mjera privatne zaštite provodi se u suradnji s policijom. Organizacija javnih okupljanja počinje procjenom rizika i analizom opasnosti. Slijedeći korak je prijavljivanje javnog okupljanja. Nakon ispunjenih osnovnih elemenata za provedbu javnog okupljanja pristupa se provođenju mjera osiguranja. Mjere osiguranja na koncertima provode djelatnici privatne zaštite u suradnji s policijom. U mjere osiguranja po potrebi mogu biti uključene i druge službe, npr. SOA ukoliko na javno okupljanje dolazi štíćena osoba ili ukoliko je javno okupljanje okarakterizirano kao visoko rizično.

Ključne riječi: javno okupljanje, opasnost, rizik, privatna zaštita, pregled,

ABSTRACT

Theme of this final paper is private protection treatment in public gatherings organization. Organization of concert gathering is elaborated. The quality of private security is important for the safety of all the participants on the concert. The explanation and organization guardians and security guards in the private security system when securing concerts of extravagant stars. Implementation of private protection measures is carried out in cooperation with the police. Organization of public gatherings begins with risk assessment and hazard analysis. The next step is to register a public gathering. After fulfilling the basic elements for the implementation of a public gathering security measures is implemented. Security measures at the concerts are carried out by private security personnel in cooperation with the police. In security measures can be included and other services, such as SOA, if it comes to a public gathering protected person or if the public gathering is characterized as highly risky.

Keywords: public, gathering, danger, risk, private, protection, review, gathers.

Sadržaj

1. Uvod	1
2. Povijest i svrha javnih okupljanja	2
3. Zakonska regulativa u vezi javnih okupljanja	3
4. Procjena rizika i analiza opasnosti	6
4.1. Primjer izrade analize slučaja	11
5. Prijavlivanje javnog okupljanja i mjesto održavanja javnog okupljanja	14
5.1. Primjer obrasca za prijavu javnog okupljanja	17
6. Obveze organizatora i organizacija	19
6.1. Suradnja organizatora, policije i privatne zaštite	20
7. Osiguranje javnog okupljanja	22
7.1. Zakonske ovlasti osoba koje obavljaju poslove privatne zaštite	23
7.1.1. Komunikacija službenika privatne zaštite tijekom obavljanja poslova	28
7.2. Plan osiguranja koncerta	30
7.2.1. Plan osiguranja zaštitarske tvrtke	31
7.3. Praćenje gužve i držanje pod kontrolom velikog broja ljudi	39
7.4. Protueksplozijska i protupožarna zaštita	41
7.5. Opasnost od terorističkih napada na koncertima	47
7.6. Angažiranje potrebnih službi u slučaju nužde i nepredviđenih situacija	49
7.7. Prva pomoć	50
8. Zaključak	51
9. Literatura	52
Slike	54
Tablice	54

1. Uvod

Javno okupljanje predstavlja sigurnosni događaj. Riječ je o događaju gdje je potrebno predvidjeti i determinirati potencijalne opasnosti i rizike vezane za pojedini događaj. U konkretnom slučaju radi se o provođenju, prvenstveno, mjera privatne zaštite kod javnog okupljanja prilikom organizacije i održavanja koncerata. Svima nam je poznato da se na takvim vrstama javnih okupljanja okuplja veliki broj ljudi. Samim time povećava se i opasnost za sudionike javnog okupljanja. Tendencija svih koncerata je da posjetiteljima i svim sudionicima ostane u pozitivnom sjećanju. Da bi se to ostvarilo jedan od bitnijih uvjeta je i kvalitetno provođenje mjera osiguranja. Kvalitetno provođenje mjera osiguranja podrazumijeva kvalitetno provođenje privatne zaštite. Privatna zaštita ima ključnu ulogu u organizaciji samog koncertnog događaja. S obzirom na to da na koncertnim događajima nastupaju estradne zvijezde, potrebno je u obzir uzeti opasnosti i rizike koji su mogući tijekom događaja. Prije početka planiranja samog koncerta potrebno je razmotriti značenje samog skupa, potencijalne sudionike, rizike i predvidjeti postupke u slučaju nereda ili drugih nezakonitih ponašanja sudionika.

2. Povijest i svrha javnih okupljanja

Hrvatski zakon o pravu na javno okupljanje donijet je 1874. godine po uzoru na odgovarajući Austrijski zakon iz 1867. godine, te je bio je prvi i jedini hrvatski zakon koji je uređivao pravo na javno okupljanje do 1918. godine. Zakon je značajan pomak u odnosu prema dotadašnjem stanju, ali postupak donošenja i sadržaj toga zakona upućuju na slabiji i izvedeni položaj političkih prava u reformama Mažuranićeva razdoblja, u čemu se ogledaju složene Hrvatske prilike kao i utjecaj Njemačkih ideja o "pravnoj državi".[5]

Pravo na „javno okupljanje“ svoje značenje u 19. stoljeću pronalazilo je u tehnološkim, obrazovnim i prometnim ograničenostima komuniciranja. U to vrijeme, javna okupljanja predstavljala su ključan oblik političke komunikacije, uz tisak koji je tada bio također zastupljen. S obzirom na to da je tada značajan dio stanovništva bio nepismen, novine i vijesti su se prenosile znatno sporije i teže. Značenje tiska i javnih okupljanja sloboda tiska, te pravo na javno okupljanje predstavljali su ključne zahtjeve na kojima su inzistirali moderni politički pokreti u Europi od kraja 18. stoljeća i tijekom 19. stoljeća.[5]

Prvi Zakon o javnom okupljanju u Republici Hrvatskoj donio je Sabor Republike Hrvatske na zajedničkoj sjednici Društveno-političkog vijeća 10. travnja 1992. i Vijeća općina 10. travnja 1992. Taj je zakon objavljen u »Narodnim novinama« broj 22 od 17. travnja 1992., a stupio je na snagu osmog dana od dana objave, to jest 25. travnja 1992.[21]

„Svakom se priznaje pravo na javno okupljanje i mirni prosvjed u skladu sa zakonom“.[20]

3. Zakonska regulativa u vezi javnih okupljanja

Zakonski propisi kojima se reguliraju javna okupljanja su Ustav RH, zakon o javnom okupljanju, te opće deklaracije o ljudskim pravima. Svatko ima pravo na javno okupljanje. Javno okupljanje predstavlja jedno od temeljnih ljudskih prava koja su zajamčena Ustavom RH.¹ Općom deklaracijom o ljudskim pravima zajamčeno je da svatko ima pravo na slobodu mirnog okupljanja i udruživanja. Svatko ima pravo na javno okupljanje pod uvjetima utvrđenim zakon o javnom okupljanju. Na temelju zakona o javnom okupljanju mogu se propisati ograničenja prava na javno okupljanje koja su nužna u demokratskom društvu radi zaštite sloboda i prava drugih ljudi.[21]

Vrste javnih okupljanja su:

- mirna okupljanja i javni prosvjedi,
- javne priredbe i drugi oblici okupljanja.

Mirnim okupljanjem i javnim prosvjedom podrazumijeva se svako organizirano okupljanje više od 20 ljudi, koje se održava radi javnog izražavanja i promicanja političkih, socijalnih i nacionalnih uvjerenja i ciljeva.[21]²

Javnim priredbama podrazumijevaju se okupljanja organizirana radi ostvarivanja prihoda u okviru registrirane djelatnosti.

Drugi oblici okupljanja podrazumijevaju okupljanja kojima je svrha ostvarivanje gospodarskih, vjerskih, kulturnih, humanitarnih, športskih, zabavnih i slični interesa.[21]³

Proširujući razmatranja, uočavamo kako je riječ o različitim vrstama javnih okupljanja.

Ustavom RH je regulirana zaštita ljudskih prava i temeljnih sloboda. Zajedničkim odredbama koje su uređene Ustavom RH, svakome se jamči pravo na javno okupljanje i mirni prosvjed u skladu sa zakonom.

¹ Ustav RH(NN 05/14), članak 42. „Svakom se priznaje pravo na javno okupljanje i mirni prosvjed u skladu sa zakonom. Svako ima slobodu mirnog okupljanja i udruživanja“.

² Zakon o javnom okupljanju(78/12), članak 4, „ Mirnim okupljanjem i javnim prosvjedom podrazumijeva se svako organizirano okupljanje više od 20 ljudi, koje se održava radi javnog izražavanja i promicanja političkih, socijalnih i nacionalnih uvjerenja i ciljeva“.

³ Zakon o javnom okupljanju(78/12), članak 4, „Drugi oblici okupljanja podrazumijevaju okupljanja kojima je svrha ostvarivanje gospodarskih, vjerskih, kulturnih, humanitarnih, športskih, zabavnih i slični interesa“.

Koncerti spadaju u kulturni život zajednice. Općom deklaracijom o ljudskim pravima regulirano je da „Svatko ima pravo slobodno sudjelovati u kulturnom životu zajednice, uživati u umjetnosti i sudjelovati u znanstvenom razvoju i njegovim koristima“.[19]⁴

Javna priredba prijavljuje se najkasnije 7 dana prije početka održavanja.⁵ Prijava javne priredbe podnosi se policijskoj upravi na čijem se području namjerava održati. Prijava javne priredbe sadrži:

- ime i prezime, jedinstveni matični broj građanina, odnosno naziv i sjedište organizatora te osobne podatke odgovorne osobe organizatora,
- podatke o voditelju javne priredbe, ustroju redarske službe i broju redara,
- svrhu, mjesto, dan i vrijeme održavanja javne priredbe,
- mjere osiguranja reda i mira,
- prosudbu o broju sudionika.[21]

Organizator je dužan uz prijavu javne priredbe koja se održava na javnim prometnim površinama priložiti, pored podataka i odobrenje sukladno propisima iz područja prometa, odnosno sigurnosti prometa na cestama.[21]⁶

Nadležna policijska uprava odlučuje o postojanju uvjeta za održavanje javne priredbe na temelju prijave istinitih sigurnosnih okolnosti. Policijska uprava u suradnji sa organizatorom koncertnih događaja utvrđuje provedbu dodatnih mjera osiguranja ili dopunu ustroja redarske službe koja se odnosi na povećanje broja čuvara i zaštitara uključenih u osiguranje koncerta.

U slučaju da nadležna policijska uprava svojim radom utvrdi da postoji utemeljena vjerojatnost da neprihvatanje dodatnih mjera osiguranja od strane organizatora može dovesti do izravne opasnosti za život i zdravlje prisutnih na koncertu, isti će organizatoru odrediti razuman rok za njihovu provedbu. Ukoliko zahtjevi policijske uprave ne budu ispunjeni, organizatoru neće biti izdana dozvola za održavanje koncerta.

⁴ Odluka o objavi Opće deklaracije o ljudskim pravima(NN 12/09), članak 27, „Svatko ima pravo slobodno sudjelovati u kulturnom životu svoje zajednice, uživati u umjetnosti i sudjelovati u znanstvenom razvoju i njegovim koristima“.

⁵ Zakon o javnom okupljanju(NN 78/12), članak 26, „ Javna priredba prijavljuje se najkasnije 7 dana prije početka održavanja“.

⁶ Zakon o javnom okupljanju(NN 78/12), članak 26, „Organizator je dužan uz prijavu javne priredbe koja se održava na javnim prometnim površinama priložiti, pored podataka iz stavke 3. ovoga članka, i odobrenje sukladno propisima iz područja prometa, odnosno sigurnosti prometa na cestama“.

Nadležna policijska uprava može, na prijedlog jedinice lokalne samouprave, izdati odobrenje na temelju kojeg se poslovi tjelesne zaštite mogu obavljati na javnoj površini. Pravna osoba ili obrtnik koji će obavljati poslove privatne zaštite na javnoj površini dužan je, pisanim putem, obavijestiti policijsku upravu najkasnije 24 sata prije početka obavljanja poslova te priložiti ugovor s naručiteljem tih poslova.[24]⁷

⁷ Zakon o privatnoj zaštiti(NN 139/10), članak 8, „ Nadležna policijska uprava može, na prijedlog jedinice lokalne samouprave, izdati odobrenje na temelju kojeg se poslovi tjelesne zaštite mogu obavljati na javnoj površini. Pravna osoba ili obrtnik koji će obavljati poslove privatne zaštite na javnoj površini dužan je, pisanim putem, obavijestiti policijsku upravu najkasnije 24 sata prije početka obavljanja poslova te priložiti ugovor s naručiteljem tih poslova“.

4. Procjena rizika i analiza opasnosti

Procjena rizika predstavlja temeljni dokument na temelju kojeg se omogućuje prepoznavanje svih opasnosti, štetnosti i posljedica koji na bilo koji način mogu ugroziti mogu nastati na koncertima, a mogu ugroziti ljude i imovinu. Također, procjenom rizika se određuje i procjenjuje ozbiljnost, odnosno količina štetnih posljedica, sve sa svrhom pronalaženja najoptimalnijih rješenja za zaštitu od mogućih i postojećih opasnosti. U konkretnom slučaju cilj je na vrijeme uočiti i preventivno djelovati na moguće opasnosti koje mogu nastati tijekom javnih okupljanja građana na koncertnima.[13]

Procjena rizika, također, predstavlja sustavnu i logičnu metodu kojoj je zadaća identifikacija, analiza, te praćenje rizika koji su povezani sa bilo kojom aktivnošću. Kvalitetno, sustavno i učinkovito upravljanje rizicima ključno je za kvalitetan uspjeh u organizaciji javnih okupljanja.[13]

Prilikom pristupanja procjeni rizika potrebno je pažljivo razmotriti i identificirati moguće opasnosti, odnosno štetnosti koje bi mogle naštetiti svim sudionicima na koncertu i izvođačima, odnosno estradnim zvijezdama koje su uključene u koncerte. Organizator je dužan po zakonu provesti procjenu opasnosti štetnih događaja kako bi se spriječile štetne posljedice. Taj proces naziva se procjena rizika.[13]

Procjena rizika predstavlja dokument kojim se određuje kolika je vjerojatnost da će doći do opasnosti ili štetnih događaja, te na koje se sve načine mogu ugroziti ljudi i materijalna dobra. Prilikom pristupanja procjeni rizika potrebno je ispitati i proučiti sve elemente događaja koji uključuje sve moguće opasnosti od samog početka pa do završetka događaja. Potrebno je razmišljati i u obzir uzeti sve incidente koji bi mogli nastati tijekom javnog okupljanja. Također ne smijemo isključiti događaje za koje je vjerojatnost nastanka vrlo niska. Međusobna suradnja i prenošenje informacija svih sudionika uključenih u provedbu javnih okupljanja je od iznimne važnosti.[13]

Procjena rizika je sastavni dio procesa odlučivanja u svim fazama planiranja, pripreme i omogućavanja održavanja javnih okupljanja. Razlikujemo nekoliko metoda kojim se određuje procjena rizika povezana s koncertnima, sudionicima uključenima u koncerte, te osobama koje su direktno ili indirektno uključene u koncert. Neke od tih metoda su: AUVA metoda, SME metoda, BG metoda, itd.

Tijekom korištenja navedenih metoda potrebno je provesti postupak procjenjivanja rizika. Postupak se sastoji od slijedećih elemenata:

- prikupljanje podataka na mjestu održavanja koncerta
- analiza i procjena prikupljenih podataka koji su značajni za sigurnost koncerta. Tu spadaju utvrđivanje i procjena opasnosti
- plan mjera za uklanjanje ustanovljenih razina opasnosti
- dokumentacija koja mora sadržavati postupak procjene rizika⁸

Organizatori koncerta trebaju opisati specifične rizike i načine upravljanja tim rizicima. Primjer navedenog su rizici povezani s nazočnošću mnogo većeg broja sudionika od predviđenoga ili rizici povezani s nazočnošću prosvjednika i protuprosvjednika. U prosvjednike i protuprosvjednike ubrajamo osobe koje sve vrste javnih okupljanja koriste za iskazivanje svog osobnog nezadovoljstva. Tu spadaju neprimjereni transparenti s uvredljivim sadržajima, te neprimjereni uzvici kojima se vrijeđa nekoga iz aktualne vlasti ili nekoga na nacionalnoj osnovi i slično. Potrebno je napraviti planove za nepredviđene žurne situacije i najgore moguće scenarije.

Primjer navedenog bio bi prosvjed Hrvatskih branitelja u Savskoj ulici u Zagrebu koji se održao 2014. godine. Svrha tog prosvjeda bilo je nezadovoljstvo Hrvatskih branitelja sa svojim statusom. Na tom prosvjedu pojavili su se i protuprosvjednici koji su bili nezadovoljni ekonomskim, gospodarskim i društvenim stanjem u zemlji. Tim postupkom htjeli su izraziti svoje nezadovoljstvo prema Hrvatskim braniteljima i razlozima zbog kojih su prosvjedovali. Razlog dolaska protuprosvjednika bio je taj što se radilo o skupini ljudi koji su za Hrvatske branitelje smatrali da su već privilegirani u društvu i državi, te da samim time nemaju pravo na prosvjed iz razloga što su u društvu i državi prisutni daleko veći problemi.

Organizator je obavezan poduzeti sve potrebne mjere i radnje koje su potrebne da sudionici na koncerte ne unose oružje ili neka druga sredstva pogodna za napad. To se prvenstveno odnosi na osiguranje koncertnog događaja u zatvorenom prostoru.

⁸ Kod primjene AUVA I BG metode moraju biti dostupni podaci o svakom radnom mjestu i svim djelatnicima. Također, potrebno je uzeti u obzir cijeli opis radnog mjesta sa svim potencijalnim opasnostima. SME metoda temelji se na izbjegavanju opasnosti prema mjestu nastanka, razvoju tehnologije, osposobljavanju zaposlenika za rad na siguran način, te od prilagodbe rada čovjeku.

Nakon analize opasnosti i procjene rizika, organizator mora odrediti voditelja redarske službe, a samim time i dovoljan broj čuvara i zaštitara koji će biti zaduženi za provođenje mjera privatne zaštite. Prilikom organizacije javnog okupljanja, organizatori uglavnom unajme ovlaštenu zaštitarsku tvrtku koja je zadužena za obavljanje poslova privatne zaštite. Voditelj redarske službe predstavlja osobu odabranu od strane organizatora koja je dužna za ustrojavanje redarske službe i određivanje broja čuvara i zaštitara.

Analiza opasnosti organizatoru javnog okupljanja pruža informacije o vrstama hitnih slučajeva koji se mogu pojaviti, kao i njihovim eventualnim posljedicama. Analiza opasnosti pomaže organizatoru u donošenju odluke koje korake je potrebno poduzeti kako bi se spriječili mogući hitni slučajevi, te kako pravodobno i pravovremeno reagirati u slučaju incidenata.

Organizatori javnih okupljanja dužni su utvrditi sve karakteristike potencijalnih opasnosti kako bi mogli odrediti rizik i posljedice. Svrha analize opasnosti je ta da se koncertni događaj učini sigurnijim za sve sudionike.

Sigurnosno obavještajna agencija se uključuje u procjenu rizika ako se radi o nastupu „rizičnih izvođača“ na čijim koncertima se očekuje neprimjereno ponašanje koje uzbuđuje javnost ili na koncertima budu prisutne štićene osobe.

Opasnosti na koje treba obratiti pažnju prilikom organizacije su:

- Remećenje javnog reda i mira u manjem ili većem opsegu: Uslijed povećane gužve i velikog broja ljudi okupljenog na jednom mjestu postoji velika mogućnost od nastanka ovakve vrste opasnosti. Također možemo razmotriti opasnost od ozljeđivanja sudionika koncerta. Uzrok tome može biti da su kasno otvoreni ulazi na koncert ili ih je malo, uslijed čega dolazi do povećane nervoze i napetosti publike. U konačnici, rezultat navedenog za posljedicu može dovesti do fizičkih sukoba, naguravanja, verbalnog vrijeđanja, itd.⁹

⁹ 18. lipnja 2014. godine na Thompsonovom koncertu prijavljeno je 10 osoba zbog kršenja javnog reda i mira. Izvor: Internetski portal „EBROD“ iz Slavonskog Broda, <http://www.ebrod.net/slavonski-brod/clanak/deset-osoba-prijavljeno-zbog-kršenja-javnog-reda-i-mira-na-thompsonovom-koncertu-6932.html>, vrijeme pregleda: 17.09.2019

- Opasnost od sabotaže cijelog događaja: Sabotaža predstavlja namjerno ometanje održavanja koncerta. Sabotaža za cilj ima otežano provođenje koncerta, a u konačnici i odgodu samog koncerta. Mogućnost sabotaže cijelog događaja možemo razmatrati kroz političke, društvene, vojne i gospodarske razloge. Ova vrsta opasnosti također može biti je povezana s terorizmom. Ukoliko se prije održavanja koncerta proširi vijest o tome da će doći do terorističkog napada, posljedice mogu biti takve da se odazove znatno manji broj ljudi od očekivanih, a nije niti isključena mogućnost odgode samog događaja.¹⁰
- Opasnost od atentata na štićenu osobu. Nadalje, potrebno je razmotriti mogućnost atentata na štićenu osobu koja nastupa na koncertu. U tom slučaju ključnu ulogu u prevenciji ima cjelokupno osiguranje, a prvenstveno policija.¹¹
- Opasnost od tehničkih kvarova: mogućnost požara uslijed kvara na električnim instalacijama.
- Opasnosti od požara i eksplozija, te pirotehničkih sredstava: potrebno je obratiti pažnju na to da se ne dopušta unošenje zapaljivih i eksplozivnih naprava. Također je potrebno voditi računa o tome da se provede kvalitetno osiguranje mjesta javnog okupljanja kako ne bi došlo do podmetanja eksplozivne naprave.¹²
- Opasnost od bavljenja kriminalnim aktivnostima: Ova vrsta opasnosti predstavlja učestalu pojavu na svim vrstama javnih okupljanja. To se uglavnom odnosi na mogućnost prodaje droga, narkotika i drugih sličnih opojnih i psihoaktivnih sredstava, te mogućnost krađe od strane tzv. „džepara“. Ovdje je potrebno napomenuti kako je riječ o ljudima koje nazivamo „kriminalcima“.¹³

¹⁰ Zbog dojave o mogućem terorističkom napadu odgođen je koncert Američke rock grupe Allah-Las koja je trebala nastupiti u Nizozemskom gradu Rotterdamu u kolovozu 2017. godine., Izvor: Internetski portal „bljesak.info“, <https://www.bljesak.info/vijesti/terorizam/otkazan-koncert-zbog-dojave-o-teroristicom-napadu-pronaden-kombi/209780>, vrijeme pregleda: 16.09.2019

¹¹ Primjer navedenog je atentat na papu Ivana Pavla 2 u Rimu 1981. godine. Atentat se dogodio dok se vozio u papamobilu te pozdravljao s okupljenim vjernicima., Izvor: Internetski portal „narod HR“, <https://narod.hr/kultura/13-svibnja-1981-rim-atentat-na-papu-ivana-pavla-ii>, vrijeme pregleda: 16.09.2019

¹² Tijekom koncerta grupe „Punk romantika“ došlo je do požara na način da je planulo krovnište zgrade gdje se održavao koncert. Koncert se održavao u Autonomnom kulturnom centru Medika., Izvor: Internetski portal „tportal.hr“, <https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/usred-koncerta-planuo-krov-medike-20140216>, vrijeme pregleda: 16.09.2019

- Opasnost od terorističkih napada: Kao krajnju mogućnost u novije vrijeme, možemo razmotriti i ovu vrstu opasnosti. Razvojem društva suočavamo se s raznim vrstama opasnosti. Jednu od tih opasnosti predstavlja opasnost od terorističkih napada. Takva opasnost je postala sve učestalija pojava. Cilj terorističkih napada je unošenje straha i nesigurnosti u cjelokupno društvo, što za posljedicu ima izbjegavanje okupljanja velikog broja ljudi na javnom mjestu.

14

¹³Tijekom glazbenog festivala u Šibeniku u mjesecu kolovozu 2012. godine, masovno su opljačkani ljudi koji su bili smješteni u kampu za vrijeme festivala. Krađa se dogodila za vrijeme dok su bili ispred pozornice. Izvor: Internetski portal „ŠibenikIN“, <https://www.sibenik.in/sibenik/FOTO-Organizirani-lopovi-pljackaju-kampere-na-Terraneu/4357.html>, vrijeme pregleda: 16.09.2019

¹⁴ Teroristički napad u Manchesteru 2017. godine na koncertu Ariane Grande. Napad je izvršio bombaš samoubojica. Ubijeno je 22 ljudi, a ranjeno 59. Izvor: slobodna enciklopedija „wikipedia“ https://hr.wikipedia.org/wiki/Terroristički_napad_u_Manchesteru_2017., vrijeme pregleda:16.09.2019

Teroristični napad u Parizu 2015. godine tijekom nastupa grupe „Eagles of Death Metal“. Napad se dogodio u koncertnoj dvorani „Bataclan“. Napad se dogodio na način da su 4 napadača vatrenim oružjem i nasumičnim odabirom počeli pucati po sudionicima. U napadu je ubijeno 90 ljudi. Izvor: slobodna enciklopedija „wikipedia“,

[https://hr.wikipedia.org/wiki/Terroristički_napad_u_Parizu_\(studen_i_2015.\)](https://hr.wikipedia.org/wiki/Terroristički_napad_u_Parizu_(studen_i_2015.)), vrijeme pregleda: 16.09.2019

4.1. Primjer izrade analize slučaja

Sigurnosna prosudba

Dana 5. travnja 2019. godine s početkom u 20,00 sati, u Rijeci, na stadionu Rujevica, nastupiti će pjevač pod imenom **xy**. Predviđeno trajanje koncerta je do 23,00 sati. Glavna osoba zadužena za provođenje organizacije je osoba **xy**. Na koncertu se očekuje između 5000-7000 ljudi.

Organizator je za provođenje mjera osiguranja angažirao ovlaštenu zaštitarsku tvrtku pod imenom „**xy Security**“, MBG xxxx. Za provođenje mjera osiguranja navedenog koncerta od strane organizatora angažirano je 50 djelatnika zaštitarske službe „**xy Security**“ kojima rukovodi gospodin **xy**, JMBG xxxx (mob: 091xxxxxx). Odgovorna osoba ispred organizatora je gospodin **xy**, JMBG xxxx (mob: 091xxxxxxx), a voditelj javnog okupljanja gospodin **xy**, JMBG xxxx (mob: 091xxxxxx).

Operativno-preventivne mjere i radnje prije koncerta

Odgovarajuće radnje predviđene planom osiguranja koje se provode prije koncerta se sastoje od: prikupljanja podataka, osiguranja mjesta održavanja koncerta, te protueksplozijskih pregleda.

Kada razmatramo proces prikupljanja podataka, tada je potrebno postupiti na slijedeći način. Prije početka samog događaja održavaju se pripremni radni sastanci službenika Policijske uprave i rukovoditelja osiguranja sa organizatorom. Na sastanku se razmatraju dosadašnja iskustva u pripremi i provedbi takvih i sličnih događaja. Potom se razmatraju dogovorene zadaće i obveze prilikom provedbe osiguranja.

Odjel za protu-eksplozivnu zaštitu dužan je izraditi provedbeni plan na temelju kojega će se vršiti odgovarajuće mjere i radnje. To uključuje pregled mjesta održavanja koncerta, određivanje potrebe o broju pirotehničara, raspored pirotehničara na ključna mjesta. Pirotehničari su dužni na dan održavanja koncerta izvršiti pregled cjelokupnog mjesta održavanja koncerta. Pregled je potrebno završiti točno u vrijeme uspostave cjelokupnog osiguranja.

Sektor osiguranja

Za provođenje mjera osiguranja koncerta biti će angažirano jedno odjeljenje Interventne jedinice policije, a rukovoditelj cjelokupnog osiguranja je zapovjednik Interventne jedinice policije osoba pod imenom **xy**. Rukovoditelj osiguranja sastavlja raspored i dijeli zadatke podređenim djelatnicima te stupa u kontakt s organizatorom javnog okupljanja kako bi utvrdio da li je predviđeni broj redara dostatan za održavanje potrebne razine sigurnosti. Primjerak Plana osiguranja dostavlja se Nadležnoj policijskoj upravi na Odjel za javni red i mir.

Redari su dužni uočavati i sprječavati protupravna ponašanja posjetitelja, te u dogovoru sa rukovoditeljem osiguranja poduzimati potrebne mjere i radnje. Po završetku koncerta voditelj osiguranja podnosi pismeno izvješće o provedenom osiguranju. Potom ga dostavlja nadležnoj policijskoj upravi na Odjel za javni red i mir.

Zadaće na sektoru osiguranja sastoje se od:

- Zadaća na prilazima mjestu održavanja koncerta i na prostoru oko mjesta održavanja

Navedena zadaća podrazumijeva održavanje urednog stanja javnog reda i mira, utvrđivanje identiteta osoba sumnjivog ponašanja, uočavanje pojedinaca ili grupa koji svojim ponašanjem privlače posebnu pozornost iz čega je vidljivo da bi svojim radnjama i postupcima mogle dovesti do narušavanja javnog reda i mira.

- Zadaća na ulazima u prostore gdje se održava koncert:

Redar je od organizatora određena osoba koja obavlja poslove održavanja reda i mira. redar je za vrijeme obavljanja poslova održavanja reda i mira dužan štititi sudionike javnog okupljanja. redar je dužan zadržati i odmah predati policiji sudionika javnog okupljanja, te osobu koja se kreće prema mjestu održavanja javnog okupljanja koja kod sebe nosi oružje ili neki drugi predmet pogodan za napad.

Potrebno je na svim ulazima nadzirati pregled osoba. Pregled osoba će vršiti zaštitarska služba. U slučaju sumnje na pojedine osobe obavlja se temeljiti pregled osobe i njegovih stvari. Takva vrsta pregleda obavlja se u slučaju da osoba ili osobe svojim izgledom i ponašanjem izazivaju osnovanu sumnju da bi kod sebe mogli imati opasne i nedopuštene predmete. Tu spadaju: noževi, palice, upaljači, staklene boce,

itd. U slučaju pronalaska sumnjivih paketa ili drugih predmeta koji izazivaju osnovanu sumnju da se radi o potencijalno opasnom predmetu, tada je obavezno obaviti protueksplozijski pregled tog predmeta. Potrebno je zabraniti ulazak u štíćene prostore osobama koje su pod vidljivim utjecajem alkohola, droga ili nekih drugih opojnih i psiho-aktivnih sredstava.

- Zadaće za vrijeme trajanja koncerta:

Pratiti ponašanje gledatelja te o svim sigurnosno interesantnim saznanjima i zapažanjima izvješćivati neposrednog rukovoditelja. Poduzimati ostale odgovarajuće mjere i radnje koje su potrebne za sprječavanje narušavanja javnog reda i mira.

- Zadaće na prilazima mjestu održavanja koncerta i na vanjskim prostorima nakon završetka koncerta:

Od iznimne je važnosti pratiti tijek izlazaka posjetitelja iz dvorane i razilaženja nakon izlaska. O svim zapažanjima koja su bitna za sigurnost potrebno je izvijestiti neposrednog rukovoditelja. [6]

Regulacija prometa

Službenici prometne policije obavljaju poslove regulacije prometa, te po potrebi blokade cestovnog prometa uz koordinaciju s rukovoditeljem osiguranja. Regulacija prometa u krugu održavanja koncerta je od iznimne važnosti kako uslijed povećanog broja vozila i pješaka ne bi došlo do velikih zastoja i blokada u prometu. Posebnu pozornost treba obratiti na ceste koje vode ili imaju prilaz mjestu održavanja koncerta kako bi se na što brži i sigurniji način ljudi mogli udaljiti s mjesta održavanja koncerta te kako bi u slučaju potrebe hitne službe mogle što brže reagirati.

5. Prijavljivanje javnog okupljanja i mjesto održavanja javnog okupljanja

U okviru Zakona, potrebno je izvršiti prijavljivanje javnog okupljanja. Organizator javne priredbe dužan je istu prijaviti najkasnije 7 dana prije početka održavanja. Pravovremena prijava se podnosi nadležnoj policijskoj upravi na čijem se području namjerava održavati koncertni događaj.

Policijska uprava na temelju podnesene prijave, obavljenog razgovora s organizatorom te ostalih okolnosti donosi odluku o tome jesu li ispunjeni svi uvjeti za održavanje javnog okupljanja. U slučaju potrebe nadležna policijska uprava će donijeti odluku u kojoj organizatori moraju provesti dodatne mjere osiguranja, te po potrebi dopuniti broj čuvara i zaštitara uključenih u javnu priredbu.

Ako organizator ne ispoštuje naloženo od strane policije, ako okupljanje nije uredno i u roku prijavljeno odnosno postoji opasnost da bi na istom moglo doći do nasilja i drugih oblika remećenja javnog reda i mira, težeg kršenja javnog morala ili ozbiljnog ugrožavanja okoliša i zdravlja ljudi, načelnik policijske uprave će rješenjem zabraniti održavanje javne priredbe.[11]

Prijavljivanje javnog okupljanja odobrava se na temelju popunjenog obrasca za prijavu javnog okupljanja. Prilikom prijave potrebno je popuniti obrazac s potpuno točnim podacima. U obrazac za prijavu je potrebno unijeti osobne podatke o organizatoru (organizator može biti fizička ili pravna osoba), mjesto održavanja javnog događaja, datum i predviđeno vrijeme, svrhu javnog okupljanja, sudionike događaja, potrebno je navesti odgovornu osobu ispred organizatora, voditelja javnog okupljanja, predviđene mjere osiguranja, očekivani broj posjetitelja, itd.

Mjesto održavanja javnog okupljanja odnosi se na naziv objekta ili prostora gdje će se održati javno okupljanje, sjedište i adresu objekta.

Prilikom određivanja mjesta održavanja javnog okupljanja potrebno je voditi računa o raznim čimbenicima koji mogu utjecati na organizaciju i provedbu samog događaja. Naime, treba voditi računa o tome da bučni događaji moraju biti smješteni u područjima koja su prikladno podijeljena u skladu s planovima urbanog planiranja. To znači da će se koncerti koji se održavaju na otvorenom prostoru, za koje je prethodno predviđen dolazak velikog broja ljudi održati po mogućnosti na prostoru

koji se ne nalazi u samom centru grada. Razlog tome je taj što bi u takvim situacijama moglo doći do zastoja prometa, ali i ometanja mira osoba koje ne vole takvu vrstu glazbe ili im smeta buka. U nepredviđenim situacijama postojala bi mogućnost da se uslijed gužve na cestama i velikog broja ljudi na malom prostoru ne bi moglo prići vozilima hitne pomoći, vatrogasnim vozilima i slično.

Koncertni događaji svojim karakteristikama spadaju u društvene događaje. Mogu se održavati na otvorenom prostoru i u zatvorenom prostoru. Uglavnom se održavaju na trgovima, stadionima, sportskim dvoranama, kinima i kazališnim dvoranama, trgovačkim centrima, javnim institucijama, noćnim klubovima, kafićima, itd. Treba voditi računa da se prilikom odabiranja mjesta javnog okupljanja dođe do prostora i lokacije koja prima veliki broj ljudi, te na kojima će se moći osigurati adekvatna i kvalitetna zaštita. Otvoreni i zatvoreni prostori na kojima se održavaju koncerti, ovisno o svojoj namjeni imaju svoje prednosti i mane. Prednosti zatvorenih prostora su te što je lakše držanje pod kontrolom velikog broja ljudi, te samim time lakše provođenje mjera privatne zaštite. Lakša je kontrola unošenja stvari, te ulaska i izlaska posjetitelja. U zatvorenim prostorima je lakša znakovna komunikacija službenika. I obrnuto, ukoliko dođe do propusta u provođenju mjera privatne zaštite, tada može doći do opasnosti koje mogu imati katastrofalne posljedice. Primjer tome bi bilo ukoliko se npr. na koncert uspije unijeti zapaljivo ili pirotehničko sredstvo, ili ako dvorana nije na vrijeme otvorena, ili nije otvoren dovoljan broj ulaza i izlaza pa može doći do gužve i tada netko može biti ozlijeđen. U tom slučaju moglo bi doći do eksplozije ili izbijanja požara koje bi za posljedicu imale unošenje straha među publiku, a samim time i želju za naglom evakuacijom i napuštanjem zatvorenog prostora.

Na otvorenim prostorima je znatno teže kontrolirati veliki broj ljudi. Dok s druge strane, u slučaju nužde i nepredviđenih situacija je puno lakše i jednostavnije reagirati. Primjer tome bi bila potreba za naglom evakuacijom ljudi uzrokovanom nekim iznenadnim događajem koji je za posljedicu imao unošenje panike među publikom. Na otvorenim prostorima postoji puno veća mogućnost ugrožavanja sudionika koncerta. U otvorenim prostorima je lakše unijeti nedopuštena sredstva na način da se nedopuštene stvari ili predmeti prebace preko ograde i slično. Također je moguće znatno lakše nezakonito ući uštićeni prostor. U otvorenim prostorima je teže

uhvatiti pojedinca koji je počinio neku protupravnu radnju. Službenicima privatne zaštite je u takvim slučajevima puno teže kontrolirati masu.

Prilikom odabiranja mjesta održavanja javnog okupljanja potrebno je voditi računa o tome da svojim sjedištem i namjenom ispunjava kriterije koji su bitni za sigurnost cjelokupnog događaja. Potrebno je voditi računa o tome da je predviđeno mjesto ili prostor uređeno na način da može osigurati pristup hitnoj medicinskoj pomoći, vatrogascima, policiji, te ostalim službama koje su neophodne za kvalitetno funkcioniranje i sigurnost cjelokupnog društva. U suprotnom, ukoliko navedeni uvjeti ne bi bili ispunjeni moglo bi doći do katastrofalnih posljedica.

Npr. ako je na koncertnom događaju došlo do požara, a nastala situacija je takva se jedino uz pomoć specijalne vatrogasne postrojbe sa specijalnim vozilima mogu poduzeti odgovarajuće mjere, tada dolazimo do zaključka da bi na nepristupačnom području znatno bila ugrožena sigurnost svih sudionika koje bi za rezultat imale nesagledive posljedice.¹⁵

Bez obzira na mjesto održavanja samog koncerta, njegovu veličinu i kapaciteta primanja mogućih sudionika, glazbenici nastupaju sa mjesta koje nazivamo pozornica. Pozornica mora biti odgovarajuće osigurana na način da osobe koje obavljaju poslove privatne zaštite ne smiju dozvoliti publici da se penju na pozornicu ili da bacaju razne predmete na pozornicu, odnosno na glazbene izvođače koji nastupaju, štićenu osobu ili osobe. Službenici privatne zaštite su zaduženi da nitko iz publike ne ugrožava sigurnost prisutnih osoba tijekom nastupa na koncertu.

¹⁵ U SAD-u 20. veljače 2003. godine došlo je do požara za vrijeme koncerta. Na koncertu je nastupao bend „Jack Russell's Great White“ Požar se dogodio u noćnom klubu „Station“ u West Warwicku. Požar je bio izazvan pirotehničkim sredstvom. U požaru je poginulo 100 ljudi, a 230 ih je ozlijeđeno. Provođenje mjera evakuacije je otežao dim koji se pojavio kao posljedica požara. U tom trenutku je nastala panika među pristunima. Putevi za izlaz bili su blokirani zbog nagle potrebe za evakuacijom velikog broja ljudi. Službenici privatne zaštite bili su zaduženi za to da se svi pristuni evakuiraju na način koji neće izazvati naguravanje na izlazima., Izvor: slobodna enciklopedija „wikipedia“, https://en.wikipedia.org/wiki/The_Station_nightclub_fire, vrijeme pregleda:17.09.2019.

5.1. Primjer obrasca za prijavu javnog okupljanja

(naziv organizatora)

(sjedište organizatora - adresa)

MB – OIB

(za pravne osobe)

**MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA
POLICIJSKA UPRAVA ZAGREBAČKA**

.....
(ustrojstvena jedinica – policijska postaja ili SZO-a)

Predmet: Prijava javnog okupljanja;

1. Naziv i sjedište organizatora, tel. _____

2. Ime i prezime organizatora, datum rođenja, adresa stanovanja, br. tel. i mobitela
(ako je organizator fizička osoba)

3. Odgovorna osoba ispred organizatora (ime i prezime, datum rođenja, adresa, broj telefona i mobitela _____
a

4. Voditelj javnog okupljanja (ime prezime, datum rođenja, adresa, broj telefona i mobitela) _____

5. Naziv prijavljenog okupljanja (npr. nog. utakmica između, prosvjed, koncert izvođača, vjerska procesija i sl.)

6. Vrijeme održavanja: _____ . 20..... god. od sati do _____
datum
_____ . 20..... god. do sati
datum

7. Mjesto održavanja (naziv, sjedište i adresa objekta, trasa) _____

8. Svrha javnog okupljanja (ostvarivanje prihoda, izražavanje određenih političkih, socijalnih i nacionalnih uvjerenja i ciljeva,
(ostvarivanje gospodarskih, vjerskih, kulturnih, humanitarnih, športskih, zabavnih interesa i sl.)

9. Datum, vrijeme i način dolaska (izvođača, gostujuće ekipe i sl.) _____

10. Mjesto smještaja gostujuće ekipe – izvođača (hotel, privatni smještaj i sl.) _____

11. Predviđene mjere osiguranja (redari, vatrogasci, HMP, tehničko osoblje i dr.)

a. Broj redara; _____ iz vlastitih redova i _____ zaštitara iz zaštitarske
tvrtke _____
(naziv zaštitarske tvrtke)

b. Vatrogasci _____, HMP _____, Spasioci _____, dr. _____

Slika 1 Obrazac za prijavu javnog okupljanja 1

12. Osobni podaci redara (ime i prezime, datum rođenja i adresa – ukoliko je više redara može poseban spisak)

01. _____
02. _____
03. _____
04. _____
05. _____

13. Očekivani broj posjetitelja _____, od toga;

- a. gostujućih navijača _____, (ako je javno okupljanje sportskog karaktera)
b. iz drugih gradova _____,
c. iz inozemstva _____ (.....)
(iz kojih država)

14. Ostali podaci od značaja za planiranje osiguranja;

- a) nazočnost-štićenih osoba _____ (Predsjednik RH, visoki dužnosnici RH, strani državnici i sl.)
b) ugostiteljsko uslužni elementi _____ (prodaja pića, prehrambenih i dr. artikala- navesti mjesta prodaje)
c) broj ulaznica: tiskano _____, u prodaji _____ cijena 1. kom _____ kn.
d) namjena prikupljenih sredstava _____ (npr. ostvarivanje prihoda, humanitarnog karaktera i sl.)

15. Priložena dokumentacija (suglasnosti, odobrenja i sl.)

01. _____
02. _____
03. _____
04. _____
05. _____

NAPOMENA:

Popunjeni obrazac prijave javnog okupljanja osobno (odgovorna osoba ili voditelj javnog okupljanja) dostaviti u nadležnu policijsku postaju prema mjestu održavanja javnog okupljanja ili u prostorije Službe za osiguranja, Petrinjska br. 20/IV, Zagreb.

Zagreb;/....

M.P. _____
(potpis odgovorne osobe)

6. Obveze organizatora i organizacija

Organizator javnog okupljanja je fizička ili pravna osoba, koja u skladu sa zakonom o javnom okupljanju, te ostalim zakonima vezanim za samu organizaciju i provedbu javnih okupljanja ustrojava i nadzire održavanje javnog okupljanja. Organizator ne može biti osoba kojoj je prethodno zabranjeno prisustvo na javnom okupljanju.

Organizacija koncerta spada u mirno okupljanje i javne priredbe. Svima je poznato da se na koncertima okuplja veliki broj ljudi. U takvoj situaciji, uloga organizatora je vrlo bitna i predstavlja sami temelj u cijeloj organizaciji i osiguranju. Organizator kao pojedinac treba biti vođa tima koji se mora pobrinuti da oko sebe okupi tim kvalitetnih i iskusnih ljudi koji će pokrivati razna područja u mjerama organizacije i sigurnosti. Organizator kao osoba mora imati određene karakteristike kako bi se mogao nametnuti kao „lider“. Tu spadaju: razvijene komunikacijske vještine, razvijene organizacijske vještine, uočavanje detalja, snalažljivost u stresnim situacijama, timski duh.

Organizator je dužan sudjelovati u snošenju troškova za provođenje dodatnih mjera osiguranja koje policija poduzima s ciljem održavanja javnog reda i mira. Također je dužan snositi troškove nastale štete koja je nastala tijekom koncerta od strane sudionika.

6.1. Suradnja organizatora, policije i privatne zaštite

Tijekom odvijanja samog događaja važna je stalna interakcija između policije, organizatora i privatne zaštite zbog mogućih iznenadnih izvanrednih situacija u kojima se mora brzo djelovati i time spriječiti daljnje posljedice. Kada se redoviti sastanci ne bi održavali moglo bi doći do propusta zbog kojih bi sudionici i posjetitelji stradali neovisno o potencijalnom uzroku problema. Ta interakcija temelj je cijelom organiziranju događaja jer određuje najbitnije stavke planiranja i sigurnosti.[11]

Policija uvijek mora odigrati ključnu ulogu u osiguravanju zaštite prava na mirno okupljanje, kao i urednog održavanja okupljanja. Međutim, priroda, obujam i vrijeme policijskog uključivanja ovisit će od važećih zakona i procedura u svakoj državi. U nekim državama policiji se moraju prijaviti sva okupljanja, a ona ima ovlasti uvesti ograničenja takvih skupova, dok su u drugim državama takve ovlasti i odgovornosti povjerene lokalnoj upravi i samoupravi. U tom slučaju, primarna uloga policije je da provede odluku tog drugog tijela, uz održavanje javnoga reda.

Treba napomenuti da mnoga okupljanja prođu bez potrebe za strogo formalnim zapovjednim strukturama ili posebnom razradom policijskih operacija izvan okvira svakodnevnog policijskog rada, a za osiguranje je potreban samo vrlo mali broj policijskih službenika. Kada je okupljanje maloga obujma koje će, vjerojatno, dovesti do manjih poremećaja u prometu ili će imati neznatan utjecaj na prava drugih osoba, i nije kontroverzno ili je malo vjerojatno da će naići na otpor, policija može odlučiti da primijeni samo dio zapovjedne strukture. Međutim, temeljna načela navedena u ovom poglavlju trebaju se primjenjivati u policijskom osiguranju svih okupljanja.

Policijske organizacije, koje rade na nekom okupljanju, moraju utvrditi jasan zapovjedni lanac kako bi se u svakom trenutku znalo koji je nadležni službenik na kraju odgovoran za radnje ili propuste policijskog osoblja. To je, posebice, važno kada različite policijske organizacije ili policija iz različitih zemljopisnih područja i druge agencije sudjeluju u jednoj operaciji, kako bi se osigurala provedba strateškog plana, djelotvorna koordinacija i jasne linije odgovornosti i nadležnosti. Uspostava jasne zapovjedne strukture presudna je za policijsko osiguranje okupljanja, bilo da je ono unaprijed planirano ili spontano. Prema načelu jedinstva zapovijedi, svaka osoba koja ima zapovjedne ili nadzorne funkcije mora znati: kome podnosi izvješća, koja je

njezina uloga, odgovornosti i ciljevi, koji su resursi izdvojeni i raspoloživi, svoje zemljopisno ili funkcionalno područje djelovanja.

Mogu se utvrditi tri različite razine zapovjedništva, od visoke razine koja se smatra „strateškom“ (utvrđuje opći pravac), preko srednje razine zapovjedništva koja je „operativna“ (nastoji ostvariti specifične ciljeve policijskog djelovanja u kontekstu općeg strateškog plana), do niže razine zapovjedništva koja se smatra „taktičkom“ (gdje se ostvaruje konkretan „izlazni rezultat“ policijskih akcija). Ovo se ponekad naziva „zlatnom, srebrnom i brončanom“ zapovjednom strukturom. Iako bi uvijek trebao postojati jedan strateški zapovjednik, ponekad je potrebno više operativnih zapovjednika, a često postoji i nekoliko taktičkih. Policijski službenici, koji izvršavaju zapovjedne uloge tijekom policijskog osiguranja okupljanja, uvijek trebaju biti propisno odjeveni i akreditirani za obavljanje tog zadatka.[14]

7. Osiguranje javnog okupljanja

Osiguranje javnih okupljanja obavlja ovlaštena zaštitarska tvrtka u suradnji s policijom. U konkretnom slučaju, privatnu zaštitu kod osiguranja koncertnih događaja provode čuvari i zaštitari sukladno zakonu i svojim ovlastima. Čuvari i zaštitari dužni su surađivati s policijom u provođenju postupka privatne zaštite, te izvršavati zakonite zapovijedi policije. Tijekom obavljanja poslova privatne zaštite, čuvari i zaštitari moraju uredno i primjereno izgledati i primjereno se ponašati. Uredan izgled podrazumijeva da su svi jednoobrazno odjeveni u propisanu odoru. Fizički izgled i psihičko stanje moraju biti uredni. Razlog tome je što tijekom svoga rada i postupanja moraju ostaviti ugodan dojam na sve sudionike koncertnog događaja. U suprotnom, ukoliko navedeni elementi ne bi bili ispunjeni, ostavljali bi loš dojam na sve sudionike događaja. Samim time bilo bi otežano provođenje aktivnosti i mjera privatne zaštite zbog narušenog dojma o ozbiljnosti u organizaciji. Uzimajući u obzir sve navedeno, nedvojbeno je kako bi uslijed takvog pristupa i načina rada došlo do rušenja autoriteta, koji bi bio na minimalnoj razini.

Na temelju Zakona o privatnoj zaštiti, poslovi privatne zaštite, ovisno o razini složenosti te ovlastima osoba koje ih obavljaju razvrstavaju se na poslove:

- Čuvara
- Zaštitara
- Zaštitara-tehničara

Poslovi privatne zaštite tijekom osiguranja koncertnog događaja mogu se obavljati unutar i oko štíćenog objekta, oko štíćene osobe unutar granice perimetra zaštite za čije su čuvanje i osiguranje zaduženi čuvari i zaštitari, te iznimno na javnoj površini.¹⁶

Primjereno postupanje službenika koji obavljaju poslove privatne zaštite podrazumijeva kulturni i profesionalni pristup. Cilj navedenog je ostavljanje uglednog dojma na posao koji obavljaju kako bi se time postiglo povjerenje građana.

¹⁶ Zakon o privatnoj zaštiti (NN139/10), članak 8, „Poslovi privatne zaštite mogu se obavljati unutar i oko štíćenog objekta, oko štíćene osobe unutar granice perimetra zaštite za čije su čuvanje zaduženi čuvari i zaštitari te, iznimno, na javnoj površini“.

Ovlasti osoba kojima je izdano dopuštenje za obavljanje poslova tjelesne zaštite su slijedeće: provjera identiteta osoba, davanje upozorenja i zapovijedi, privremeno ograničenje slobode kretanja, pregled osoba, predmeta i prometnih sredstava, osiguranje mjesta događaja, uporaba čuvarskog psa, uporaba tjelesne snage, uporaba vatrenog oružja.

7.1. Zakonske ovlasti osoba koje obavljaju poslove privatne zaštite

Ovlasti osoba koje obavljaju poslove privatne zaštite su:

- Provjera identiteta osobe

Tijekom provođenja mjera privatne zaštite, čuvari i zaštitari u skladu sa zakonom imaju ovlast provjeriti identitet osobe koja pristupa koncertnom događaju. Čuvari zaštitari ne smiju provjeravati identitet osobe izvan okvira svojeg radnog mjesta. Razlog tome je što bi tim postupkom ušli u poslove i ovlasti policije. Ukoliko tijekom provjere, ustanove da postoji osnovana sumnja u vjerodostojnost identiteta provjerene osobe, dužni su žurno i bez odgode izvijestiti policiju. Provjera identiteta osobe vrši se uvidom u vjerodostojnu javnu ispravu s fotografijom. Tu spadaju: osobna iskaznica, putovnica, vozačka dozvola i slično. Kada tijekom provjere identiteta osobe dobiju odgovarajuću važeću ispravu s fotografijom, tada su saznali nečije osobne podatke koji su zaštićeni zakonom i ne smiju se zloupotrebljavati. Tijekom saznanja osobnih podataka, čuvari i zaštitari ih smiju koristiti kod pisanja svojih službenih pismena, te podnijeti izvješće u slučaju da su prema toj osobi morali primijeniti određene ovlasti. Osobne podatke ne smiju davati neovlaštenim osobama.[6]

Ako osoba izjavi da ima primjedbe na njihovo postupanje, pitat će je o vrsti primjedbe, a o svemu će na prikladan način obavijestiti nadređenu osobu u svojoj tvrtki te sastaviti izvješće.[6]

- Davanje upozorenja i zapovijedi

Čuvari i zaštitari imaju ovlast davanja upozorenja i zapovijedi posjetiteljima koncertnih događaja unutar prostora koji štite i u kojem imaju ovlasti, te sukladno odredbama zakona o privatnoj zaštiti. Ovlast davanja upozorenja i zapovijedi izvan štićenog prostora ima policija. Tijekom davanja upozorenja i zapovijedi dužni su

upozoriti osobe i ukazati joj da svojim ponašanjem i postupcima mogu dovesti, ili već dovode u opasnost sudionike koncertnog događaja, narušiti javni red i mir, te ometati javni događaj. Upozorenja i zapovijedi moraju biti izričite i precizne. Osoba koja izdaje zapovijed ili upozorenje mora imati odlučan stav tijekom provođenja te ovlasti. U suprotnom, ukoliko ne bi imala odlučan stav ili ostavljala dojam straha i nesigurnosti, osoba kojoj bi bila izdana takva zapovijed teško da bi postupila po takvoj zapovijedi. Možemo zaključiti da se u takvom slučaju postupanje privatne zaštite ne bi moglo provesti.

Nepoštovanje upozorenja samo po sebi ne proizvodi izravne negativne učinke za osobe koje ga se ne drže. Zapovijed je energičniji zahtjev od upozorenja koje se upućuje osobi te uzrokuje i teže posljedice u slučaju ne postupanja po zapovijedi. Nakon izdavanja zapovijedi, osoba kojoj je izdana dužna je po njoj postupiti. Ovlast izdavanja zapovijedi imaju službenici privatne zaštite i policajac. U slučaju nepoštivanja, ili ignoriranja imaju ovlasti, prema takvoj osobi primjeniti sredstvo prisile. U slučaju primjene sredstva prisile odabire se ono kojim se najmanje ugrožava sigurnost i zdravlje pojedinca, a koje je razmjerno pogibelji koja prijete. Zapovijed će se izdati osobama koje žele nasilno i neovlašteno ući u pristup prostoru ili objektu kojeg se štiti, zbog uspostavljanja reda i sigurnosti tijekom koncerta.

Upozorenja i zapovijedi trebaju biti jasne, kratke, provodljive i zakonite. Izdaju se usmeno (razglas, megafon), pisano (na displeju, monitoru), svjetlosnim ili zvučnim znakom ili signalom (sirena, zviždaljka) ili na drugi pogodan način te moraju biti: zakonite, razumljive i kratke. Moraju biti i stvarne, odnosno takve da ih oni prema kojima su upućene mogu obaviti. Upozorenja se u pravilu izlažu blažim tonom glasa i ne moraju imati strogu formu, dok se zapovijedi u pravilu izdaju povišenim glasom i kratke su.[6]

- Privremeno ograničenje slobode kretanja

Sloboda kretanja zajamčena je Ustavom Republike Hrvatske. Može se ograničiti samo u slučajevima propisanim zakonom. Važno je napomenuti da se spomenuta ovlast službenika privatne zaštite smije primjenjivati samo unutar štíćenog objekta ili prostora, ili oko štíćene osobe do granice prostora za čiju su zaštitu zaduženi. Na temelju ZKP-a: „Svatko smije spriječiti bijeg osobe zatečene u kaznenom djelu koja se progona po službenoj dužnosti.“ Osobe koje obavljaju poslove privatne zaštite

mogu poduzimati samo ono što smije svaka druga osoba (nužna obrana, krajnja nužda, građansko uhićenje), a temeljna je razlika što pri primjeni ovlasti službenici privatne zaštite uporabljaju sredstva, znanja i vještine kojima drugi građani ne raspolažu. Osoba spriječena u bijegu predaje se policiji i može se zadržati do dolaska policije. Obveze osobe koja je spriječila bijeg su: dovođenje osobe policiji ili obavještanje policije ako ne mogu osobu dovesti.[6]

- Pregled osoba, predmeta i prometnih sredstava

Prilikom ulaska ili izlaska iz šticenog prostora, službenici privatne zaštite osim ovlasti pregleda osoba, također imaju ovlast pregledati predmete i prometna sredstva.

Službenici privatne zaštite ovlaštteni su obavljati pregled osoba, predmeta koje osoba sa sobom nosi i prometnog sredstva kada je to nužno zbog pronalaska predmeta koji mogu biti predmet kaznenog djela ili prekršaja, koji su namijenjeni kao sredstvo za izvršenje kaznenog djela ili prekršaja ili predmeta koji mogu poslužiti kao dokaz u kaznenom ili prekršajnom postupku ili predmeta koji se mogu upotrijebiti za uništenje i oštećenje objekta koji se štiti (eksplozivna naprava) i predmeta podobnih za napad ili samoozljeđivanje (vatreno oružje, noževi, bokseri i slični predmeti).[6]

Pregledom osobe smatra se uvid u sadržaj odjeće i obuće. Pregledom prometnog sredstva smatra se pregledom svih otvorenih i zatvorenih prostora prometnog sredstva (putničke kabine, vrata, pretinci, blatobrani, prostor motora i prtljažnika) i predmeta koji se prevoze i dokumenata na osnovi kojih se predmeti prevoze. Pregled osobe obavlja ovlaštena osoba istog spola kao i osoba koju se pregledava. U iznimnim slučajevima dopušteno je suprotno zbog hitnosti u postupanju, npr. oduzimanje oružja ili drugih predmeta koji mogu poslužiti za fizički napad na druge osobe. Službenici privatne zaštite obavljaju pregled osobe na način da otvorenih dlanova i jednoličnim pokretom ruku bez zaustavljanja prelaze po tijelu osobe koju se pregledava. Kod obavljanja pregleda osobe jedan čuvar ili zaštitar obavlja pregled osobe, a drugi stoji lijevo ili desno od osobe koju se pregledava, te se time postavlja u ulogu zaštite. Prilikom pregleda osobe čuvari i zaštitari smiju koristiti tehnička pomagala. Tu spadaju: ručni metal detektori, metal-detektorska vrata, protočni rtg

uređaj¹⁷, ogleдалa za pregledavanje podvozja vozila koje ulazi u šticeđeni objekt ili prostor. U slućaju da osoba odbija osobni pregled, te pokazivanje sadržaja odjeće i predmeta koje nosi, istima se neće dopustiti ulaz na koncert. U slućaju da se takva osoba već nalazi u šticeđenom prostoru, istu će se udaljiti s koncerta. U slućaju da odbija udaljenje primijenit će se sredstvo prisile koje je po svojoj mjeri najblaže za rješavanje nastale situacije, te izvijestiti policiju.[6]

Prije pristupanja pregledu, ćuvvari i zaštitar i dužni su od osobe zatražiti suradnju tijekom pregleda. Suradnja se odnosi na omogućavanje uvida u sadržaj odjeće, predmeta, te prometnog sredstva.

Pregled osoba, predmeta i prometnih sredstava obustavit će ćuvvari i zaštitar kad se pregledom otkriju predmeti ili tragovi kaznenog djela za koje se progoni po službenoj dužnosti ili drugi dokazi, ili je potrebno nasilno otvaranje ili rastavljanje predmeta pregleda. Službenici privatne zaštite

će nakon obustave pregleda odmah obavijestiti policiju, izdati zapovijed osobi da ostane na mjestu događaja i po potrebi osigurati mjesto događaja.[6]

- Osiguranje mjesta događaja

Osiguranje mjesta događaja predstavlja ovlast i niz mjera koje poduzimaju službenici privatne zaštite ukoliko je došlo do poćinjenja kaznenog djela, prekršaja ili drugog sigurnosno rizićnog događaja (incident). Ovlast se provodi kako bi se utvrdile ili razjasnile ćinjenice izravnim opažanjem stručnih osoba. Ćuvar ili zaštitar koji prvi stigne na mjesto događaja treba odrediti prostor na kojem se događaj dogodio kao potencijalno mjesto budućeg postupanja policije i drugih tijela. Zaštitar ima pravo zadržati osobu za koju prosudi da može dati obavijesti koje su važne za razjašnjenje okolnosti nekog sigurnosnog događaja. Za sve službene osobe koje se nalaze na mjestu događaja i osiguravaju ga vrijedi pravilo: „Ne dodiruj i ne pomići ništa!“, pazeći i sprećavajući da netko treći ne dodiruje, pomiće, stvara, kontaminira ili uništava postojećee trageve na mjestu kaznenog događaja. Osobe koje osiguravaju mjesto događaja ne smiju šetati po mjestu događaja, bez obzira nalaze li se u zatvorenim prostorijama ili na otvorenim prostorima, samo zato da zadovolje svoju znatiželju.

¹⁷ Iako protoćni rtg uređaj uzrokuje zraćenje koje je štetno za pojedinca, ono će se ipak koristiti iz razloga što je sigurnost svih sudionika koncertnog događaja važnija od sigurnosti pojedine osobe koju se pregledava.

Službenici privatne zaštite ne smiju davati izjave o događaju, mjestu događaja, počiniteljima, tragovima, očevicima i drugim okolnostima neovlaštenim osobama.[6]

- Uporaba čuvarskih pasa

Prilikom obavljanja poslova privatne zaštite, dopušteno je korištenje čuvarskih pasa. Koriste se za osiguranje objekata i prostora, pod posebnim uvjetima kod osiguranja posebnih dijelova prirode i kao sredstvo prisile prema osobi. Radi se o posebno izvježbanim psima za obavljanje poslova tjelesne zaštite, a upotrebljavaju se pod nadzorom posebno uvježbanih vodiča koji su ovlašteni i osposobljeni za poslove privatne zaštite, razine ovlasti zaštitara. Čuvarski psi smiju služiti kao sredstvo prisile kada su ispunjeni uvjeti za uporabu tjelesne snage i vatrenog oružja. Prije upotrebe čuvarskog psa kao sredstva prisile, zaštitar je dužan upozoriti osobu da će uporabiti psa kao sredstvo prisile. Pas će se upotrijebiti u slučaju da osoba odbije postupiti po zakonitoj zapovijedi zaštitara. Upozorenje se neće izdati ako je protupravni napad u tijeku.[6]

- Uporaba tjelesne snage

Cilj uporabe tjelesne snage je odbijanje napada, odnosno prisiljavanje na poslušnost osobe ili njezino uklanjanje s određenog mjesta. Ako tjelesnu snagu sagledavamo u funkciji odbijanja napada, onda se ona u većini slučajeva izvršava različitim zahvatima za privođenje i tehnikama samoobrane ili nanošenjem udaraca određenoj osobi, uz nanošenje što manjih štetnih posljedica, "tu se podrazumijeva izbjegavanje udaraca po vitalnim dijelovima tijela". Uporaba tjelesne snage dopuštena je zaštitarima u slučaju da se bilo kojim drugim sredstvom ne može spriječiti izravni protupravni napad kojim se ugrožava njihov život ili život osoba koje štite. Također, tjelesnu snagu zaštitari smiju primijeniti: zbog svladavanja otpora, zbog sprječavanja bijega, te ako zakonito izdana upozorenja i zapovijedi ne jamče uspjeh u obavljanju službenih zadaća.[6]

- Uporaba vatrenog oružja

Uporaba vatrenog oružja predstavlja krajnju ovlast u provođenju privatne zaštite. Do upotrebe će doći samo ako zaštitar niti jednim drugim sredstvom ne može odbiti istodobni ili izravno predstojeći protupravni napad upućen prema njemu ili osobama koje štiti. Navedeno upućuje da zaštitar smije upotrijebiti vatreno oružje samo zbog

zaštite osobe, a ne i drugih vrijednosti. Ovlast uporabe vatrenog oružja ne znači i pravo na usmrćivanje osobe prema kojoj su ispunjeni uvjeti za uporabu vatrenog oružja, iako se takva posljedica uporabe može u određenim slučajevima prihvatiti. Zaštitar će prije uporabe vatrenog oružja uputiti usmeno upozorenje „stoj“, a nakon toga drugo upozorenje „stoj, pucati ću!“. Ukoliko na prethodna upozorenja protupravni napad ne prestane, zaštitar će primjeniti vatreno oružje. Upozorenje se neće izdati ukoliko je izravni protupravni napad u tijeku. „Četiri zlatna pravila“ prilikom rukovanja vatrenim oružjem su:

1. Svako oružje tretirati kao da je napunjeno i spremno za paljbu
2. Nikada ne usmjeravati oružje prema onome što se ne želi gađati
3. Uvijek biti siguran što je meta, a što iza nje
4. Nikada ne držati prst na okidaču, osim ako se ne otvara paljba[6]

7.1.1. Komunikacija službenika privatne zaštite tijekom obavljanja poslova

Treba istaknuti da službenici privatne zaštite u komunikaciji s osobama trebaju pristojno i primjereno komunicirati, obvezno se služiti hrvatskim književnim jezikom, poželjno je govoriti rečenice koje sadrže najviše 5-6 riječi i ne koristiti se previše stručnim ili pravnim izrazima jer to iritira građane.[6] Negativan primjer komunikacije u privatnoj zaštiti bilo bi ostavljanje dojma nezainteresiranosti i bezvoljnosti službenika privatne zaštite tijekom rada, kao npr. neuredan izgled, tipkanje na mobitel za vrijeme obavljanja zadaća, itd. I suprotno, pozitivan dojam u komunikaciji bio bi ostvaren stručnim i profesionalnim pristupom. Time bi se ostavio pozitivan dojam, te bi se samim time dalo do znanja kako se radi o profesionalnoj organizaciji i profesionalnom pristupu službenika.

Tijekom komunikacije sa strankama, čuvari i zaštitari ne smiju postavljati pitanja koja su obmanjujuća i koja zbunjuju ljude. Riječ je o pitanjima kojima se na neku način ljudima sugerira kako trebaju odgovoriti na postavljeno pitanje, tj. postavljanje pitanja u kojemu se već nalazi odgovor. Primjer navedenog bilo bi pitanje: je li NN imao crvenu majicu s natpisom „Nike“, ili je li NN kratko ošišan i krupnije tjelesne građe. Proširujući razmatranja, uočavamo kako je riječ o pitanjima u kojima se ljude navodi na odgovor. U takvom slučaju teško se izvlače objektivni odgovori. U tim slučajevima uobičajeno se od građana dobivaju subjektivni odgovori koji su već prethodno

ponuđeni, te su izazvali zbunjenost. Riječ je o pitanjima u kojima se građanima već daje do znanja da je utvrđena neka činjenica, iako nije.

Čuvari i zaštitari moraju ostvarivati primjerenu i pristojnu komunikaciju s građanima. U konkretnom slučaju radi se o posjetiteljima koncertnih događaja. Tijekom službene komunikacije dužni su postavljati otvorena i konkretna pitanja, npr. tko, što, gdje, kada, kako, zašto i slično.

Tijekom obavljanja poslova privatne zaštite u osiguranju koncertnih događaja je vrlo važna verbalna i neverbalna komunikacija, kojom se ostavlja dobar ili loš dojam na sudionike događaja i na samu organizaciju cijelog događaja. Tijekom obavljanja poslova privatne zaštite, a posebno tijekom komunikacije sa strankama neprimjereno je da čuvari i zaštitari u ustima žvaču gumu za žvakanje, puše cigarete, konzumiraju hranu, drže čačalicu u ustima i slično. Kod verbalne i neverbalne komunikacije potrebno je obratiti pozornost na kontroliranje kretanja i držanja ruku jer se time mogu slati neprijateljske, odnosno obrambene poruke. Primjer tome su prekrížene ruke na prsima ili iza leđa koje ostavljaju dojam agresivnosti, ili suprotno pokazivanje nesigurnosti i straha u komunikaciji koja bi bila uočljiva da čuvari ili zaštitari tijekom razgovora pridržavaju jednu ruku s drugom rukom. Niti jedan od prethodno navedenih pristupa nije ispravan. Ispravan pristup u komunikaciji postiže se na način da ruke trebaju biti opuštene uz tijelo ili ispred trbuha, šake na rukama ne smiju biti stisnute nego opuštene. Stisnute šake u komunikaciji ostavljaju dojam agresivnosti i želje za borbom. Tijekom komunikacije sa osobama za koje je vidljivo da su pod utjecajem alkohola, te nekih od opojnih ili psihoaktivnih sredstava potrebno je pažljivo pristupanje takvoj osobi, te zauzeti poluobrambeni stav koji ne smije ostavljati dojam agresivnosti. Osobe pod utjecajem alkohola ili droge teže kontroliraju svoje ponašanje. Samim time i povećana je mogućnost agresivnosti takvih osoba. U takvoj situaciji službenici privatne zaštite ne smiju dopustiti da im se takva osoba previše približe, te na taj način uđe u njihov „osobni i intimni prostor“. U slučaju pristupanja provjeri identiteta takve osobe, provjeru obavezno izvršavaju dva čuvara ili zaštitara koji se taktički postavljaju u položaj tkz. „sigurnog trokuta“. To znači da čuvar ili zaštitar koji se obraća osobi i provodi ovlast staje ispred osobe na sigurnoj udaljenosti u kojoj ne može biti zahvaćen rukom, nogom ili predmetom koji osoba drži.[6]

7.2. Plan osiguranja koncerta

Plan osiguranja predstavlja temeljni dokument na temelju kojeg se provode mjere i postupci s ciljem osiguranja koncerta na najučinkovitiji i najekonomičniji način, uzimajući pri tome u obzir raspoložive ljudske i materijalne resurse.

Planom osiguranja mogu se planirati pojedinačni poslovi tjelesne zaštite na javnim okupljanjima i mirnim prosvjedima te drugi poslovi na kojima je angažirano više od 20 zaštitara i čuvara. Plan osiguranja mora sadržavati sve elemente radnog naloga te u njemu mora biti određen voditelj zaštitara i čuvara. Voditelj zaštitara i čuvara dužan je na odgovarajući način upoznati zaštitare i čuvare s opisom njihovih poslova.

Osobe koje obavljaju poslove privatne zaštite (u daljnjem tekstu Zakon) poduzimaju dopuštene mjere i radnje radi sprječavanja i otkrivanja štetnih pojava i protupravnih radnji koje ugrožavaju tjelesnu nepovredivost i narušavaju dostojanstvo osobe.[10] U konkretnom slučaju radi se o dopuštenim mjerama i radnjama tijekom provođenja privatne zaštite na osiguravanju koncerta. Službenici privatne zaštite provode mjere i radnje koje za cilj imaju zaštitu osoba i povjerene imovine. Svoje poslove i zadaće obavljaju sukladno ovlastima utvrđenima zakonom.

Plan osiguranja je pisani dokument koji se sastoji od sigurnosne prosudbe, plana osiguranja u kojem su navedene mjere za provođenje osiguranja, plana operativno-taktičkih mjera i radnji koji su potrebni za provođenje mjera osiguranja.

U daljnjem tekstu opisan je primjer kako bi trebao izgledati plan osiguranja koncertnog događaja. Navedeni primjer nije službeni dokument i samim time predstavlja informativno obrazloženje izrade plana osiguranja.

7.2.1. Plan osiguranja zaštitarske tvrtke

Plan osiguranja koncerta na stadionu Rujevica u Rijeci¹⁸

Tri sata prije početka koncerta, za vrijeme trajanja koncerta, te nakon završetka koncerta, dok svi posjetitelji ne napuste stadion, službenici privatne zaštite biti će raspoređeni kako slijedi:

- Kolni ulaz – 3 službenika privatne zaštite

Kolni ulaz je s obzirom na položaj objekta na stranu svijeta smješten na istočnom dijelu. Njegova namjena je ulaz i izlaz dostavnih vozila. Službenici privatne zaštite zaduženi su za pregled dostavnih vozila, te vođenje evidencija o ulasku i izlasku vozila. Službenici privatne zaštite raspoređeni na kolni ulaz osiguravaju ulaz od 7,00 sati na dan održavanja koncerta i sprečavaju ulazak vozila bez dozvole za ulazak. Također, dužni su vršiti preglede i voditi evidenciju o ulazu i izlazu vozila iz štíćenog prostora.

- Ulaz za medije – 1 službenik privatne zaštite

Ulaz za medije smješten je na istočnom dijelu. Službenici privatne zaštite provjeravaju novinare i sprečavaju ulazak osobama bez valjane akreditacije. Službenici privatne zaštite vode evidenciju o ulasku i izlasku osoba.

- Službeni ulaz na stadion, parking - 2 službenika privatne zaštite

S obzirom na položaj objekta na stranu svijeta nalazi se na zapadnoj strani stadiona. Prije dolaska vozila dužni su izvršiti pregled parkinga. Također su dužni odrediti zone motrenja na način da svaki službenik bude zadužen za držanje pod kontrolom jednog dijela štíćenog prostora. Službenici raspoređeni na ovo radno mjesto osiguravaju vozila izvođača koji nastupaju na koncertu. Također, zaduženi su za pratnju osoba do službenih prostorija. Dužni su zabraniti pristup osobama koje nemaju službeno odobrenje za ulaz. Nakon završetka koncerta, dužni su ponovno izvršiti pregled parkinga.

- Ulaz za vrlo važne osobe(goste), Vip ulaz – 2 službenika privatne zaštite

¹⁸ Izvor plana osiguranja je od „Zaštita-Zagreb d.o.o“(gosp. Željko Sedić) od kojeg je dobiven na uvid plan osiguranja nogometne utakmice na temelju kojeg je izrađen plan osiguranja koncerta.

Ulaz je smješten na zapadnom dijelu stadiona s obzirom na položaj objekta na stranu stadiona. Službenici raspoređeni na ovo radno mjesto vrše provjeru identiteta osobe koja ulazi u štíćeni prostor. Dužni su zabraniti pristup osobama koje nemaju službeno odobrenje za ulaz. Ako štíćena osoba iz „vip lože“ želi uvesti drugu osobu (prijatelja, djevojku i slično) koja ne posjeduje dozvolu za ulaz, dužni su o tome odmah izvjestiti voditelja osiguranja i organizatora. Osobu bez odobrenja za ulaz pustiti jedino na zahtjev organizatora. Ako organizator ne odobrava ulaz druge osobe, istu sprovesti do izlaza. Zabranjeno je napuštanje radnog mjesta bez odobrenja.

- Ulaz sjever – 4 službenika privatne zaštite

S obzirom na položaj objekta na stranu svijeta nalazi se na sjevernoj strani stadiona. Članovi osiguranja raspoređeni na ulaze vrše provjeru osoba, te pregled odjeće i osobne prtljage u cilju sprečavanja unosa nedozvoljenih i opasnih predmeta. Isti vrše koordinaciju i popunu mjesta prema potrebama.

- Ulaz jug – 4 službenika privatne zaštite

S obzirom na položaj objekta na stranu svijeta nalazi se na južnoj strani stadiona. Članovi osiguranja raspoređeni na ulaze vrše provjeru osoba, te pregled odjeće i osobne prtljage u cilju sprečavanja unosa nedozvoljenih i opasnih predmeta. Isti vrše koordinaciju i popunu mjesta prema potrebama.

- Ulaz istok – 4 službenika privatne zaštite

S obzirom na položaj objekta na stranu svijeta nalazi se na istočnoj strani stadiona. Članovi osiguranja raspoređeni na ulaze vrše provjeru osoba, te pregled odjeće i osobne prtljage u cilju sprečavanja unosa nedozvoljenih i opasnih predmeta. Isti vrše koordinaciju i popunu mjesta prema potrebama.

- Zapadni ulaz - 4 službenika privatne zaštite

S obzirom na položaj objekta na stranu svijeta nalazi se na zapadnoj strani stadiona. Članovi osiguranja raspoređeni na ulaze vrše provjeru osoba, te pregled odjeće i osobne prtljage u cilju sprečavanja unosa nedozvoljenih i opasnih predmeta. 1 službenik zadužen je za kontrolu ulaznica. 2 službenika zaduženi su za obavljanje pregled odjeće i osobne prtljage. 1 službenik zadužen je za motrenje.

- Vip loža – 3 službenika privatne zaštite

S obzirom na položaj objekta na stranu svijeta nalazi se na zapadnom dijelu stadiona. Službenici privatne zaštite koji rade na osiguranju dijela stadiona koji je ograđen i namijenjen za službene osobe, delegate, štićene osobe, itd., odmah po dolasku skidaju i namotavaju ceradu sa Vip sjedalica te istu vraćaju i pokrivaju sjedalice po završetku koncerta. Također su zaduženi zabraniti pristup osobama koje nemaju prethodno odobrenje za boravak u „Vip loži“. Službenicima je dozvoljena minimalna komunikacija sa gostima iz „Vip lože“. Službenici su dužni na zahtjev organizatora gostima omogućiti prioritetno napuštanje stadiona nakon završetka koncerta. Također su dužni osigurati pratnju do parkinga i do vozila.

- Teren, odnosno mjesto nastupa estradne zvijezde – 5 službenika privatne zaštite

S obzirom na položaj objekta na stranu svijeta nalazi se u središtu stadiona. Teren je okružen sa sjevernom, južnom, zapadnom i istočnom tribinom. Prilikom uspostave osiguranja stadiona, službenici privatne zaštite dužni su voditi računa o tome da nitko neovlašten ne ulazi na teren. Teren predstavlja travnati dio stadiona. Na travnatom dijelu stadiona postavljena je bina s koje nastupa estradna zvijezda. Službenici privatne zaštite raspoređeni na ovo radno mjesto osiguravaju prostore oko ulaska na stadion (tunel), isti paze na tunel i prostor oko tunela, te da netko iz publike ne preskoči zaštitnu ogradu i istrči na teren. Službenici privatne zaštite dužni su voditi računa o tome da ne ometaju nastup estradne zvijezde.

- Južna tribina – 4 službenika privatne zaštite

S obzirom na položaj objekta na stranu svijeta nalazi se na južnoj strani stadiona. Službenici privatne zaštite raspoređeni na nadzoru publike tijekom koncerta dužni su nadzirati publiku, te po potrebi primijeniti svoje zakonom propisane ovlasti. U slučaju incidentnih događaja dužni su bez odgode žurnim putem izvijestiti nadređenog službenika.

- Sjeverna tribina - 4 službenika privatne zaštite

S obzirom na položaj objekta na stranu svijeta nalazi se na sjevernoj strani stadiona. Službenici privatne zaštite raspoređeni na nadzoru publike tijekom koncerta dužni su nadzirati publiku, te po potrebi primijeniti svoje zakonom propisane ovlasti.

U slučaju incidentnih događaja dužni su bez odgode žurnim putem izvijestiti nadređenog službenika.

- Istočna tribina - 5 službenika privatne zaštite

S obzirom na položaj objekta na stranu svijeta nalazi se na istočnoj strani stadiona. Službenici privatne zaštite raspoređeni na nadzoru publike tijekom koncerta dužni su nadzirati publiku, te po potrebi primijeniti svoje zakonom propisane ovlasti. U slučaju incidentnih događaja dužni su bez odgode žurnim putem izvijestiti nadređenog službenika.

- Zapadna tribina - 5 službenika privatne zaštite

S obzirom na položaj objekta na stranu svijeta nalazi se na zapadnoj strani stadiona. Službenici privatne zaštite raspoređeni na nadzoru publike tijekom koncerta dužni su nadzirati publiku, te po potrebi primijeniti svoje zakonom propisane ovlasti. U slučaju incidentnih događaja dužni su bez odgode žurnim putem izvijestiti nadređenog službenika.

Napomena

Puštaju se samo posjetitelji s ulaznicama. Strogo je zabranjeno propuštanje publike bez ulaznica. Nakon ulaza publike u štićeni prostor, dio službenika privatne zaštite će se po potrebi rasporediti na druge poslove. Na ulazima ostaje nužni, minimalni broj službenika. Na svakom ulazu minimalno 2 službenika.

Prilikom ulaska na koncert, službenici privatne zaštite koji obavljaju djelomičan pregled osoba dužni su zabraniti unošenje nedozvoljenih stvari. Tu spadaju:

- tvrdi predmeti pogodni za bacanje ili ozljeđivanje, kao što su štapovi za zastave, noževi, kišobrani sa metalnim šiljkom
- vatreno oružje i hladno oružje (nož i slično)
- staklena ambalaža, npr. pivske boce i slično
- pirotehnička sredstva
- voće (jabuke, kruške, naranče, kesteni i dr.)
- veće količine sitnog novca
- role papira (u slučaju bakljade nastaje požar)

Nedozvoljeni predmeti se ne oduzimaju, već se ne dopušta njihovo unošenje. Strogo je zabranjen ulazak osobama koje su vidno pod utjecajem alkohola, droga i slično. U tom slučaju potrebno je evidentirati takve osobe i o tome obavijestiti policiju.

Strogo je zabranjeno svako samoinicijativno postupanje. Postupa se isključivo po zapovijedi iz stožera osiguranja ili rukovoditelja na mjestu događaja. Izuzetak tome je nužna obrana, krajnja nužda ili neke druge izvanredne okolnosti.

U slučaju neovlaštenog ulaska u štíćeni prostor, istu osobu je potrebno zaustaviti i zamoliti da napusti prostor. Po mogućnosti izbjeći primjenu sredstava prisile. Sredstva prisile primijeniti samo u slučaju napada.

Protueksplozijski pregledi

Taj pregled obavljaju pirotehničari. Pregled se obavlja prije puštanja publike u štíćeni prostor i prije uspostave osiguranja. Obavljaju ga policijski službenici-pirotehničari koristeći osobna osjetila, tehnička pomagala i službene pse. Nakon što su određeni prostori pregledani na tom mjestu se postavljaju službenici privatne zaštite ili redari. Svaki prostor koji se pregleda treba biti pokriven s službenikom privatne zaštite.

U slučaju da se dođe do pronalaska eksplozivne naprave, ili eksplozije same naprave tada je potrebno:

- Oko mjesta eksplozije odrediti krug osiguranja i iz njega udaljiti zatečene osobe
- Žurnim putem obavijestiti policiju
- Isključiti električne, plinske i druge instalacije kako ne bi nastale naknadne eksplozije
- Pregledom mjesta događaja utvrditi postoje li u blizini izvori novih opasnosti
- Otkloniti druge neposredne opasnosti
- Zabraniti pristup neovlaštenim osobama kako bi se izbjeglo promjena mjesta događaja i uništavanje postojećih tragova [2]

Evakuacija

Pojam „Evakuacija na koncertu“ predstavlja skup mjera i postupaka, kojima se u slučaju nužde, sudionici koncerta premještaju iz ugroženog područja u sigurno područje.

Da bi evakuacija bila uspješno provedena, neophodno je da su ispunjeni slijedeći elementi:

- putovi i izlazi u nuždi moraju biti slobodni i voditi što izravnije prema vanjskom prostoru, u konkretnom slučaju pretpostavka je da se koncert održava u zatvorenom prostoru
- maksimalna dužina evakuacijskog puta do sigurnog prostora ne smije biti veća od 50 m, a u katnim građevinama ne smije biti veća od 30 m
- građevine duže od 30 m i sa više od 3 kata, moraju imati najmanje dva dovoljno udaljena stubišta, od kojih se jedno koristi za slučaj opasnosti. Stubišta moraju imati izlaze koji vode u slobodni prostor
- posebni putovi i izlazi u nuždi moraju biti propisno označeni dobro uočljivim znakom
- putovi i izlazi u nuždi te prometni putovi i izlazi na koje oni imaju pristup, moraju stalno biti prohodni i slobodni od prepreka
- putovi i izlazi u nuždi moraju biti osvijetljeni nužnom rasvjetom
- propusna moć vrata mora biti takva da zadovolji potrebe evakuacije bez umanjena efektivne širine hodnika, stubišta, odmorišta i drugih prolaza
- vrata za nuždu koja vode prema izlazu moraju se otvarati prema van
- klizna ili okretna vrata nisu dopuštena ako su posebno namijenjena kao izlazi u nuždi
- vrata za nuždu ne smiju biti zaključana, moraju se moći lako otvoriti
- vrata na evakuacijskim putovima moraju biti označena te mora biti omogućeno njihovo otvaranje iznutra bez posebne pomoći u smjeru izlaznog puta.[1]

Prva pomoć

Službenici privatne zaštite dužni su pružiti prvu pomoć unesrećenoj osobi do dolaska hitne medicinske pomoći.

Potrebno je voditi računa o tome da se ostavi slobodan prolaz za dolazak službe hitne medicinske pomoći i drugih žurnih službi. Trebaju se ostaviti koridori za Hitnu medicinsku pomoć, vatrogasce, itd. To podrazumijeva ostavljanje slobodne minimalno jedne prometne trake, te samog prostora za prolaz medicinskih djelatnika.

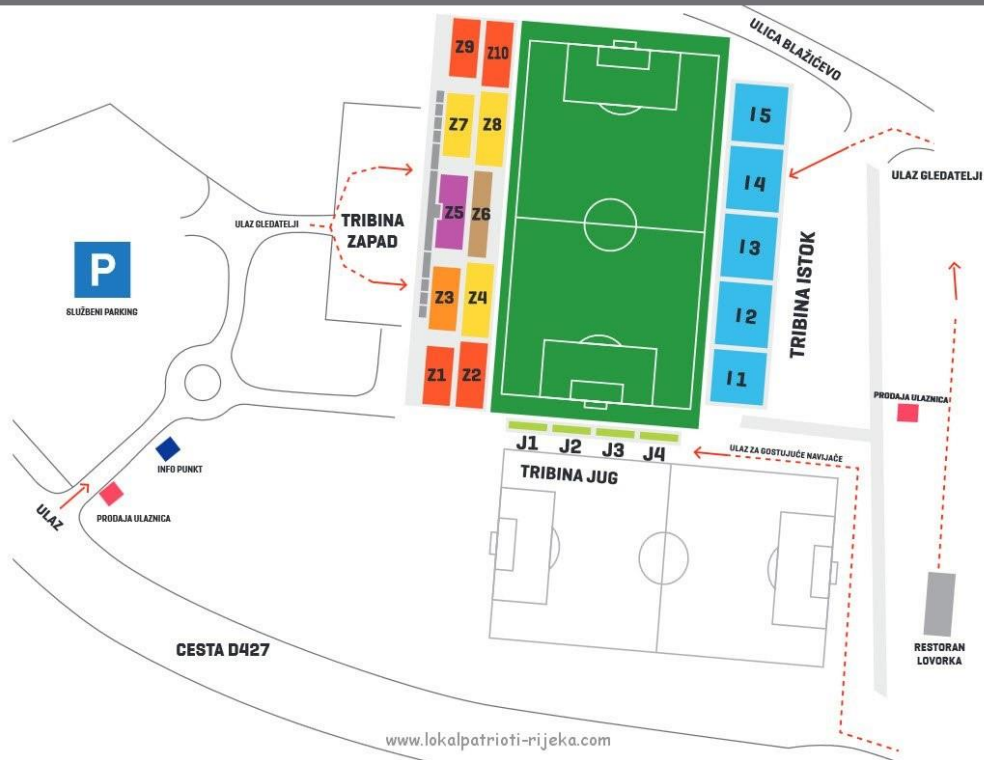
Potrebno je osigurati mjesto na kojem se nalazi stradala osoba. To podrazumijeva da se ne dopušta pristup osobama koje bi mogle ometati postupak pružanja prve pomoći, te da se oslobodi prolaz za dolazak hitne medicinske službe i liječnika.

Kod pružanja prve pomoći od iznimne je važnosti prikupiti podatke o unesrećenom kao bi bilo lakše procijeniti kakav pristup treba imati kod davanja prve pomoći, te kako bi odgovarajuća pomoć bila pružena što stručnije bez mogućih naknadnih štetnih posljedica. Podaci koje je bitno prikupiti su: kako se nesreća dogodila odnosno na koji način je osoba stradala, boluje li osoba od kakvih bolesti, uzima li lijekove, što je konzumirala itd.

Angažiranje potrebnih službi

Kod koncerta s većim brojem posjetitelja , na samom koncertu trebaju biti prisutne vatrogasne ekipe i ekipe hitne medicinske pomoći. U slučaju nastanka izvanrednog događaja angažiraju se i dodatne ekipe.

ZONE KRETANJA NA STADIONU HNK RIJEKA

Slika 3 Stadion Rujevica u Rijeci

Kazalo:

I – tribine istok

Z – tribine zapad

J – tribina jug

-----> - Ulazi na stadion

P - parking za automobile

- Info punkt

- Prodaja ulaznica

- Ugostiteljski objekt

Izvor slike:

https://www.google.com/search?biw=1920&bih=979&tbm=isch&sa=1&ei=JiBuXaO3FO7hrqTZ0KLQBq&q=stadion+rujevica+u+rijeci&oq=stadion+rujevica+u+rijeci&gs_l=img.3...96655.101147..101410...0.0..0.143.3120.1j24.....0....1..gws-wiz-img.....35i39j0i67j0i30j0i8i30j0i5i30j0i5i10i30.Iro3TdxO8bc&ved=0ahUKEwjj4sOQmrTkAhXusIsKHVmoCGoQ4dUDCAY&uact=5#imgrc=TVNhKYNFP5uRpM:

7.3. Praćenje gužve i držanje pod kontrolom velikog broja ljudi

Gužva je velika skupina ljudi koja je okupljena na jednom mjestu. Kada se radi o gužvama na koncertima one tada imaju posebno značenje. Naime, na koncertima se okuplja veliki broj ljudi, samim time gužve su neizbježna pojava. Osobama koje obavljaju poslove privatne zaštite gužve predstavljaju problem. Razlog tome je taj da se u gužvama daleko teže mogu kontrolirati pojedinci koji narušavaju javni red i mir tijekom koncerta. Samim time povećava se mogućnost protupravnih radnji pojedinih sudionika. Ukoliko dođe do incidenta tijekom koncerta, npr. netko iz publike baci neki predmet na izvođača koji nastupa na koncertu, u toj situaciji bit će teško uočiti tko je to učinio. Ili, također se može dogoditi da se u gužvi pojave počinitelji kaznenih djela, među kojima se posebno ističu džepari koji koriste velike gužve za činjenje kaznenih djela. Neke od njihovih karakteristika su: sigurnost i drskost u nastupu, izuzetna snalažljivost, vrlo brza pokretljivost, vješti pokreti prstiju. Kako bi se takve radnje smanjile na najnižu moguću razinu potrebno je kvalitetno provođenje privatne zaštite. Ono se postiže time da se osobama koje ih obavljaju daju upute i zadaće kojih se trebaju pridržavati od samog početka koncerta, odnosno od početka okupljanja ljudi, pa do samog završetka koncerta, odnosno razilaženja ljudi. Podjela takvih uputa i zadaća se temelji na kvalitetnoj organizaciji. Ono podrazumijeva pravilnu podjelu zadaća i rasporeda ljudi na ključna mjesta. Time se postiže da svatko bude zadužen za držanje pod kontrolom jednog dijela publike. Psihologija mase je takva da je u pojedinim situacijama teško kontrolirati veliku skupinu ljudi. Razumjeti psihologiju mase je od iznimne važnosti za svakog službenika privatne zaštite. Kvalitetno razumijevanje psihologije mase znači da je službenik privatne zaštite sposoban po ponašanju publike predvidjeti radnje koje bi se odnosile na ugrožavanje sigurnosti. Također je potrebno napomenuti da kod psihologije mase nema osjećaja individualne odgovornosti, već se postupanje privatne zaštite temelji na kolektivnoj odgovornosti. Važna je psihologija grupe, a ne pojedinca.[7]

Kada govorimo o javnim okupljanjima kao što su koncerti, tada se radi o skupovima na kojima se okupljaju veći broj posjetitelja i ljubitelja određenog izvođača. Osobe koje obavljaju poslove privatne zaštite zadužene su za držanje pod kontrolom velikog broja ljudi. Kada dođe do okupljanja velikog broja ljudi na jednom mjestu tada se povećava mogućnost protupravnih radnji pojedinaca iz razloga što je tada teže uočiti

tko je počinio protupravnu radnju. Psihologija mase je takva da su ljudi uglavnom podložni manipulaciju. Primjer navedenog može biti da ukoliko netko iz publike potakne na neprimjereno ponašanje, tada postoji velika mogućnost da će ga drugi slijediti. Tu spadaju: uzvikivanje neprimjerenih parola kojima se nastoji vrijeđati nekoga zbog političkih, vjerskih, socijalnih, ili nekih drugih razloga. U konačnici, takva manipulacija može dovesti i do većih fizičkih sukoba. U današnje vrijeme svjedoci smo toga da se koriste tehnološki noviteti kao što su video nadzor, te u najnovije vrijeme i dronovi koji se koriste za snimanje velikog broja ljudi. To se koristi u slučaju kada se organiziraju koncerti i javna okupljanja visokog rizika s velikim brojem posjetitelja, a mogućnost snimanja video kamerama je takva da ne pokriva sva područja te je samim time i teže uočiti tko je počinio neku protupravnu radnju zbog koje je došlo do incidenta na koncertu. Kada razmatramo mogućnost snimanja dronovima, to se uglavnom odnosi na činjenicu da se koncerti održavaju na otvorenom prostoru. U slučaju da se koncerti održavaju u zatvorenom prostoru tada ključnu ulogu imaju video kamere. Razlog tome je taj što se time postiže da se u slučaju počinjenja incidenata ili protupravnih radnji može provjeriti tko su osobe ili pojedinci koji su svojim radnjama i aktivnostima doveli do incidenta, a prethodno nije uočeno od strane čuvara, zaštitara i policije. Video kamere također predstavljaju i protuprepadne mjere. Naime, ako pojedine osobe uoče da se u prostoriji u kojoj se održava javni događaj nalazi veliki broj kamera postoji velika vjerojatnost da će ih to odvratiti od namjere počinjenja protupravnih radnji. U slučaju da se snima određeni javni prostor, tada je obavezno istaknuti da je prostor pod video nadzorom. U pojedinim slučajevima dovoljna je i činjenica da je objekt pod video nadzorom, te se time postiže da se potencijalnog počinitelja protupravnih radnji odvratiti od namjere. To se postiže tako da se na vidljivim mjestima istaknu oznake obavijesti koji svojim natpisom i značenjem ukazuju na to da se radi o prostoru koji se snima.

U slučaju da dođe do teškog narušavanja javnog reda i mira tada uspostavu narušenog javnog reda i mira provodi policija sa svojim redovitim i specijalnim snagama. To se događa u iznimnim slučajevima kada čuvari i zaštitari u suradnji s policijom ne mogu smiriti situaciju, a prethodno su već iscrpljene sve pravne mogućnosti.

Bitno je skrbiti da tijekom koncerta ne dođe do međusobnih provokacija između publike, i svih drugih sudionika javnog događaja. To se prvenstveno donosi na

poticanje nasilja, mržnje, ideoloških i političkih podjela i uvjerenja, vjerske i nacionalne pripadnost, itd.[14]

7.4. Protueksplozijska i protupožarna zaštita

Protueksplozijska zaštita provodi se na dvije razine: preventivni pregledi i postupanje po dojadi o pronalasku eksplozivne naprave. Ključnu ulogu u dobivanju informacije o tome je li na nekom mjestu podmetnuta eksplozivna naprava ima u prvom redu policija kroz protueksplozijsku zaštitu. Svojim operativnim radom policija pokušava doći do saznanja namjerava li netko na koncert donijeti eksplozivnu napravu. Takvu informaciju je teško sa sigurnošću utvrditi. Bitno je napomenuti da se sve svodi na indicije za koje je operativnim radom potrebno utvrditi koliko su pouzdane i vjerodostojne. Razlikujemo 2 načina za dobivanje informacije o podmetanju eksplozivne naprave. Tu spadaju: pismena dojava i usmena dojava.

Kod usmene dojave o eksplozivu je manja mogućnost manipulacije. U tom slučaju potrebno je utvrditi u kojoj mjeri je moguće vjerovati osobi od koje je zaprimljena dojava. Potrebno je obratiti pozornost na elemente koji će tijekom razgovora uvelike otkriti ozbiljnost zaprimljene dojave, a odnose se na samo ponašanje informatora tijekom razgovora. Tijekom razgovora je potrebno ustanoviti je li se radi o psihički bolesnoj osobi, je li dojava izrečena šaljivim tonom sa smijehom u pozadini, je li osoba pod utjecajem alkohola ili nekih drugih psihoaktivnih sredstava. Od iznimne je važnosti pratiti zvukove u pozadini, te identificirati broj. Zvukovi u pozadini mogu ukazivati na mjesto s kojeg je upućen telefonski poziv, npr. iznimna buka koja je specifična za neko područje, zračnu luku, željeznički kolodvor, tvornicu ili slično.

Ukoliko se tijekom obavljanja poslova privatne zaštite dođe do pronalaska predmeta sumnjivog sadržaja koji može upućivati na to da se radi o eksplozivnoj napravi postupak je slijedeći, a on obuhvaća niz radnji koje je potrebno poduzeti u tom slučaju. Potrebno je razmotriti i obratiti pažnju na mjesto pronalaska predmeta. Vrlo brzo se dolazi do zaključka uklapa li se taj predmet u okruženje, ili ne. Izgled predmeta je važan jer može izazvati osnovanu sumnju da se radi o podmetnutoj eksplozivnoj napravi. Također je potrebno uključiti osjetila kako bi se čuli eventualni šumovi ili osjetio miris iz predmeta koji je pronađen.

shutterstock.com • 129176678

Slika 4 - Izgled sumnjivog paketa

Izvor slike: <https://witl.com/suspicious-package-found-in-owosso/>

Pronađeni predmeti koji izazivaju sumnju da se radi o eksplozivnoj napravi se ne smiju dirati, niti pomicati s mjesta pronalaska, otvarati, rezati, polijevati vodom i slično. Neophodno je da se iz njegove blizine udalje sve zatečene osobe, te da se žurnim putem bez odgode obavijesti policija. Ukoliko postoji mogućnosti, potrebno je brzim pregledom okolnog prostora utvrditi je li u blizini postoje još kakvi slični predmeti.

U slučaju pronalaska sumnjivog predmeta u zatvorenoj prostoriji potrebno je otvoriti sva vrata i prozore, isključiti plinske i električne instalacije kako ne bi došlo do požara, iz prostora maknuti sve stvari koje mogu uzrokovati dodatnu eksploziju ili su zapaljive. [10]

Protupožarna zaštita podrazumijeva poduzimanje organizacijskih, tehničkih, te drugih mjera i radnji koje su od iznimne važnosti za:

- Otklanjanje opasnosti od nastanka požara, rano otkrivanje i gašenje požara
- Sigurno spašavanje ljudi ugroženih požarom
- Sprječavanje i smanjenje štetnih posljedica
- Utvrđivanje uzroka nastanka požara, te otklanjanje njegovih posljedica.[3]

Hitne mjere koje se poduzimaju po saznanju za požar su:

- Odlazak na mjesto požara

Pravovremeni odlazak na mjesto požara je od iznimne važnosti. Razlog tome je taj da bi se na mjestu nastanka požara mogle provesti radnje koje su od iznimne važnosti za sigurnost i razjašnjavanje nastanka požara (očuvanje tragova nastanka požara). Te radnje obuhvaćaju: održavanje reda i onemogućavanje prisutnih osoba da ne ometaju gašenje, pratiti sve etape gorenja i zabilježiti činjenice kao što su boja plamena ili mirisi. „Na temelju boje plamena i mirisi može se utvrditi o kojoj se klasi požara radi. Slijedeći korak je pozvati centar za žurne situacije (112).“ Ukoliko je moguće potrebno je pratiti tko sudjeluje u gašenju požara, a tko promatra.

- Osiguranje mjesta požara

Provodi se sa svrhom da mjesto događaja ostane nepromijenjeno do dolaska ekipe za očevid. Ne smije se dopustiti odnošenje neoštećene ili oštećene državne imovine, izgorjelih predmeta i slično. Potrebno je pratiti ponašanje nazočnih osoba, kako bi se eventualno mogao otkriti tko je podmetnuo požar.

- Prikupljanje informacija

Potrebno je saznati što je moguće više podataka o objektu koji je zahvaćen požarom, o vremenu kada je požar primjećen, tko je primjetio požar, pozvao vatrogasce, sudjelovao u gašenju požara, itd.[1]

Požar predstavlja svako nekontrolirano gorenje. Razlikujemo više klasa požara:

- Požari KLASE A su požari krutih gorivih tvari, kao što su: drvo, ugljen, papir, tekstil, slama i slično
- Požari KLASE B su požari zapaljivih tekućina i lako zapaljivih tvati koji gore otvorenim plamenom. Tu spadaju: benzin, benzol, alkohol, eter, ulja, lakovi, razrijeđivači, itd.
- Požari KLASE C su požari zapaljivih plinova. Zapaljivi plinovi su: zemni plin, metan, gradski plin, propan, vodik, acetilen. Bitno je napomenuti da uslijed požara zapaljivih plinova postoji velika mogućnost eksplozije. Plinovi razvijaju ogromnu količinu energije. Eksplozija predstavlja kemijski proces u kojemu dolazi do oslobađanja ogromne količine energije u kratkom vremenskom roku.
- Požari KLASE D su požari zapaljivih metala. Njihova karakteristika je da oni ne izgaraju otvorenim plamenom, već imaju intenzivno sagorijevanje žarom. U zapaljive metale ubrajamo: aluminij, natrij, kalij, magnezij i njegove legure.
- Požari KLASE E su požari na uređajima i električnim instalacijama pod naponom. Do takvih požara uglavnom dolazi uslijed tehničkog kvara na električnim instalacijama, lošijim instalacijama, kritkim spojevima, te lošim spojevima koji izazivaju iskrenje.

U slučaju nastanka požara potrebno je provesti odgovarajuće mjere protupožarne zaštite. Da bi se to uspješno provelo potrebna su sredstva za gašenje požara. Osnovna sredstva za gašenje požara su: voda, pjena, ugljični dioksid, haloni, prah, retardanti, supersanti.

Gašenje vodom predstavlja naučestaliji način gašenja požara. Voda ima ohlađujuće djelovanje na proces gorenja, nalazi se svuda oko nas u prirodi. Vodom gasimo požare klase A. Prednosti vode kao sredstva za gašenje požara su: rasprostranjenost, visoka specifična toplina, laka doprema, kemijska stabilnost. Voda se primjenjuje u dva oblika: puni mlaz (s udaljenosti) i raspršena voda (izbliza, veća površina požara je pod kontrolom, slabiji mlaz).

Kod gašenja pjenom potrebno je krenuti od osnovnih karakteristika pjene. Pjena je mješavina vode, pjenila i upuhivanja zraka. Razlikujemo kemijsku i mehaničku pjenu. Pjena: voda 91%, pjena 2-9% i zrak. Djelovanje pjene – glavni učinak je gušenje požara. Učinci pjene: ohlađujuće djelovanje, izjednačavanje, odvajanje para i plinova od tekućine, stvaranje emulzije.

Gašenje prahom nazivamo još i suhim gašenjem. Prahom gasimo požare klase A,B i C. Svaki prah koji se koristi kao sredstvo za gašenje požara mora ispunjavati slijedeće uvjete: mora imati što veću specifičnu površinu, ne smije se vlažiti, sipkost, stabilnost pri dugotrajnom skladištenju, stabilnost pri razlikama u tlakovima, stabilnost pri razlici temperature, antikorozivnost, kompatibilnost s pjenom, itd.[3]

U slučaju nastanka požara na koncertu bitno je imati dostupne odgovarajuće vatrogasne aparate za početno gašenje. S njima je potrebno stručno rukovanje. Vatrogasni aparati također moraju imati odgovarajući važeći atest. Vrste vatrogasnih aparata su:

- vatrogasni aparati s ugljičnim dioksidom
- vatrogasni aparati s halonom
- vatrogasni aparati s pjenom
- vatrogasni aparati s vodom
- prijevozni vatrogasni aparati

Ukoliko se radi o zatvorenom prostoru, odnosno ako se koncert održava u nekoj dvorani, tada se mogu koristiti termički dojavljivači požara. Dijelimo ih na:

1. Termomaksimalni dojavljivači požara: Temperatura prorade je između 15 do 35 °C viša od temperature okolice. Rade na načelu rada bimetala koji na namještenoj temperaturi zatvori ili otvori strujni krug te šalje obavijest centrali.
2. Termodiferencijalni dojavljivači požara: Rade na načelu zapisa brzine porasta temperature u jedinici vremena, a često i kao termomaksimalni javljači.

Prema boji dima, boji plamena i vrsti gorive tvari možemo zaključiti o kakvom se požaru radi. U tablici su prikazani produkti izgaranja koji su usko povezani sa vrstom dima. Time dolazimo do zaključka o kakvom se požaru radi, te koje je sve radnje potrebno poduzeti da bi se pristupilo gašenju. U ovom slučaju je od iznimne važnosti odabiranje sredstva za gašenje požara.

Tablica 1. Produkti izgaranja kod požara

BOJA DIMA	BOJA PLAMENA	VRSTA GORIVE TVARI
siva do smeđa	crvena do žuta	drvo, papir, odjeća
crna	crvena do žuta	guma
bijela do siva	žuta do bijela	benzin
srna do smeđa	žuta do bijela	terpetin
crna	tamnocrvena ili narančasto žuta	kerozin
crna	plavobijela do bijela	nafta

Izvor: obradio autor završnog rada

Tablica prikazuje povezanost između boje dima, boje plamena i vrste gorive tvari. S obzirom na boju dima i boju plamena možemo odrediti o kojoj vrsti gorive tvari se radi, odnosno o kojoj klasi požara. U slučaju nastanka požara, te dolaska na mjesto požara, na temelju boje dima i boje plamena može se odrediti koje sredstvo za gašenje požara će se upotrijebiti.

U slučaju potrebe za evakuacijom ljudi zbog nastanka požara ili eksplozije potrebno je osigurati cijelo područje na kojem je došlo do takvih radnji. Ako se na mjestu događaja zateknu stradale osobe, tada su službenici privatne zaštite dužni otkloniti opasnost po život ljudi i imovine. Ukoliko je to potrebno dužni su ozlijeđenima pružiti prvu pomoć do dolaska liječnika ili službe hitne medicinske pomoći. U slučaju da se nakon eksplozije na mjestu događaja zateknu mrtve osobe, tada se njihova tijela ostavljaju na zatečenom mjestu. Građane zatečene na mjestu događaja potrebno je udaljiti i zabraniti im pristup, te od njih uzeti informacije koje su od znančaja za požar ili eksploziju koja se dogodila.

U slučaju nastanka požara obavezan je dolazak vatrogasaca, a u slučaju eksplozija na mjesto događaja dolaze pirotehničari. Razlog navedenom je taj kako bi se time spriječili daljnji nastanci požara i eksplozija.[3]

7.5. Opasnost od terorističkih napada na koncertima

Razvojem društva suočavamo se sa raznim vrstama opasnosti. Jednu od tih opasnosti predstavlja i terorizam. Neki javni događaji mogu privući teroriste iz više razloga. Tu spadaju datumi godišnjica koju onu smatraju bitnom, vjerske praznike, određenu lokaciju, sudionike koji će biti prisutni na koncertu, itd.

Kada govorimo o pojmu terorizam, možemo ga definirati ga radnju koja je smišljena i uglavnom dobro isplanirana koja uz uporabu nasilja ili prijetnje ima za cilj usađivanje straha i zastrašivanja društva kako bi time postigli svoje vjerske, političke ili ideološke ciljeve.

Kada razmatramo terorističke organizacije tada dolazimo do saznanja da se sama organizacija temelji na tkz. funkcioniranju piramide. Na vrhu piramide je vođa koji propisuje program, donosi odluke, određuje jasne prioritete i ciljeve i služi za usmjeravanje u aktivnostima svojih članova. Hijerarhija članova kreće se od vrha piramide prema dnu. To predstavlja činjenicu da su na vrhu piramide vođe i organizatori, a na dnu piramide se nalaze sami izvršiocu zadanu radnju.

Najpoznatije terorističke skupine su:

- ISIS
- AL-QAEDA
- THE TALIBAN
- AL SHABAAB
- BOKO HARAM

Najčešće taktike su bombaški napadi među kojima su posebno opasni napadi bombaša samoubojica. Njihova karakteristika je ta da oni nose na sebi skriveni eksploziv, te ga potom aktiviraju na područjima gdje se okuplja veliki broj ljudi, sve sa ciljem da prilikom počinjenja ostave što je moguće veći broj ljudskih žrtava. Tijekom svoga napada oni ne idu sa namjerom da spase svoj život, nego idu sa namjerom da ostave što veći broj ljudskih žrtava čak i pod cijenu svoga vlastitog života.

Svjedoci smo toga da su se teroristički napadi događali na koncertima. Jedan od njih dogodio se u Manchesteru 2017. godine na koncertu Ariane Grande. Napad se dogodio 22. svibnja u Manchester Areni tijekom nastupa američke pjevačice Ariane Grande. Napad je izvršio bombaš samoubojica. U napadu je poginulo 22 ljudi, a 119 ih je ranjeno. Napad je u Engleskoj proglašen najsmrtonosnijim do sada, nakon bombaških napada u Londonu.[8]

Teroristički napad u Parizu dogodio se 2015. godine tijekom nastupa grupe „Eagles of Death Metal“ u koncertnoj dvorani „Bataclan“. Napad je izvršen na način da su 4 napadača vatrenim oružjem izvršili napad na publiku. Nakon napada, atentatori su ostali u koncertnoj dvorani, te su preživjele uzeli za taoce. Nedugo nakon toga u koncertnu dvoranu došle su specijalne snage policije, te su oslobodili taoce. Jedan od napadača usmrćen je od strane specijalne policije, dok su se ostala trojica raznijela sa eksplozivom koji su nosili na sebi. Napad se dogodio u studenom 2015. godine. Napad se između ostalog dogodio na 6 različitih lokacija u centru Pariza. U napadu je poginulo 129 ljudi, od kojih 90 na koncertu rock grupe. Prva eksplozija odjeknula je oko 21h, nedaleko od stadiona Stade de France dok je u tijeku bila prijateljska nogometna utakmica između Francuske i Njemačke. Od strane policije, potvrđeno je da je poginulo 8 atentatora, od kojih se 7 samo raznijelo s bombom. Atentatori su bili razvrstani u 3 grupe. porijeklom su bili Sirijci i Egipćani. dokaz tome je taj da su nedaleko od mjesta događaja pronađene njihove putovnice. Motiv napada bio je satirično vrijeđanje islamizma od strane novinara. [9]

7.6. Angažiranje potrebnih službi u slučaju nužde i nepredviđenih situacija

U slučaju nužde i nepredviđenih situacija potrebno je voditi računa o tome da ne nastane panika među prisutnima. U slučaju nastanka panike otežano je postupanje privatne zaštite. Službenici privatne zaštite dužni su smirivati prisutne i svojim postupanjem ostavljati dojam da su pripremljeni za moguće iznenadne događaje.

Sve hitne službe dostupne su na broj jedinstveni europski broj za žurne situacije 112. Tu spadaju: policija, vatrogasci, te hitna medicinska pomoć. Navedene službe upućuju se na mjesto događaja ovisno o trenutnim potrebama. Potrebna je dobra koordinacija između službi kako bi se otklonila opasnost koja prijete. Službe koje se uključuju moraju imati razvijenu strukturu rada i djelovanja na određenom mjestu. Svaka od ovih službi je jedinstvena, te samim time imaju različite zadatke i različiti princip rada. Svojim djelovanjem moraju biti usklađene. To zahtijeva timski rad. Zajednički zadaci svih službi su: pružanje prve medicinske pomoći, očuvanje mjesta nastanka štetnog događaja do dolaska policije, itd.

Zadaća vatrogasne ekipe podrazumijeva gašenje i spriječavanje nastanka požara. U krajnjoj nuždi sudjeluju u provođenju mjera evakuacije. Službu hitne medicinske pomoći poziva se ukoliko postoji osnovana sumnja da ima ozlijeđenih ili stradalih osoba. Potreba za dolaskom policije postoji ukoliko dođe do narušavanja javnog reda i mira, počinjenja kaznenog djela, itd.

7.7. Prva pomoć

S obzirom na to da se na koncertima okuplja veliki broj ljudi, samim time postoji velika vjerojatnost da će nekom od sudionika događaja biti potrebno pružanje prve pomoći. Rizičnu kategoriju ljudi predstavljaju: srčani i kronični bolesnici, dijabetičari, osobe koje boluju od epilepsije, psihički bolesnici, i drugi. Također ne treba isključiti vjerojatnost da će sudionici tijekom koncerta jedni drugima nanijeti ozlijeđe za koje će biti potrebno pružanje prve pomoći. U potencijalne ozlijeđe među sudionicima spadaju ozlijeđe nastale tijekom tučnjave, udaranje raznim predmetima, naguravanja, padovi, itd. Takve ozlijeđe mogu biti lakše tjelesne i teške tjelesne. U slučaju lakših tjelesnih ozljeda pružanje prve pomoći unesrećenom neće predstavljati složeni postupak. Ako se radi o težim tjelesnim ozljedama tada je postupak pružanja prve pomoći znatno složeniji.

Službenici privatne zaštite moraju imati osnovna znanja o pružanju prve medicinske pomoći. Osnovna načela ponašanja osobe koja pruža prvu pomoć unesrećenom su ta da nikako ne smije paničariti, te time prenijeti strah na druge sudionike koji su uključeni u postupak pružanja prve pomoći. Slijedeći korak je taj da mora voditi brigu o vlastitoj sigurnosti i sigurnosti drugih sudionika koji su uključeni u postupak (npr. ako osoba krvari ne smije bez zaštitnih rukavica dodirivati dijelove tijela na kojima ima tragova krvi kako nebi došlo do prenošenja nekih zaraznih bolesti kao što su HIV, Hepatitis, HPV i slične bolesti koje se prenose putem krvi). Službenici privatne zaštite dužni su u svim slučajevima spasiti život unesrećenom, čak i ako bi mu time nanio ozljede koje mogu uzrokovati trajnu invalidnost (npr, ako se osoba nalazi u životnoj opasnosti, a ozlijeđena mu je kralježnica). U tom slučaju dolazi se do potrebe koja predstavlja krajnju nuždu¹⁹. Unesrećenoj osobi nikako se ne smije dodatno naštetiti pružanjem neadekvatne prve pomoći.

¹⁹ Krajnja nužda je ona nužda koja je prijeko potrebna da počinitelj od sebe ili drugoga otkloni predstojeću opasnost koja se na bilo koji drugi način nije mogla otkloniti, pri čemu je učinjeno manje zlo od onoga koje je prijetilo.

8. Zaključak

Međusobna usklađenost elemenata opisanih u radu predstavlja ključnu ulogu u provođenju mjera osiguranja. Kako bi se to postiglo potrebno je kvalitetno provođenje mjera privatne zaštite. Kvalitetno provođenje privatne zaštite zahtjeva stalnu izobrazbu i stručno usavršavanje njenih službenika. Također je potrebno stvoriti zdravo i kvalitetno radno okruženje. Od iznimne je važnosti suradnja službenika privatne zaštite s policijom i drugim službama.

Nedostatci trenutnog provođenja mjera osiguranja su: neorganiziranost, nedostatak službenika, neadekvatna oprema, itd. Potrebno je voditi računa o tome da službenici privatne zaštite budu visoko motivirani za rad, što će za cilj imati odgovornost i predanost prema radu, te samim time i kvalitetnije rezultate rada. To se postiže time da ukoliko postoje opravdani razlozi budu javno pohvaljeni za svoj rad, te da po mogućnosti od poslodavca dobiju nagradu. Poboľšanje u postupanju privatne zaštite može se postići boljom organizacijom radnog vremena kako bi se izbjeglo da službenici rade umorni, povećanjem broja službenika kako bi se izbjegla preopterećenost radnim zadaćama, adekvatnom odjećom primjerenom vremenskim uvjetima (npr. u ljeti lagana i prozračna odora).

Potrebno je voditi računa o tome da se s obzirom na veličinu javnog okupljanja osigura dovoljan broj službenika privatne zaštite. Kako bi provođenje privatne zaštite na javnim okupljanjima bilo što kvalitetnije, potrebno je raditi na izobrazbi, usavršavanju i motivaciji službenika privatne zaštite. Organizator javnog okupljanja na privatnu zaštitu ne smije gledati kao dodatni financijski trošak. Kvalitetna privatna zaštita predstavlja ključnu ulogu u javnim okupljanjima.

9. Literatura

1. Brnetić, Gluščić, Šuperina, (1998), „Kriminalistika: odabrana poglavlja iz kriminalističke metodike“, Ministarstvo unutarnjih poslova, Zagreb
2. Modly D. (1991), „Osiguranje mjesta događaja“, Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske, Zagreb
3. Vučinić J., Vučinić Z. (2013), „Civilna zaštita“, Veleučilište u Karlovcu, Karlovac, 2013
4. Antoliš K. (2009.), „Nacionalna strategija za prevenciju i suzbijanje terorizma“, Policijska akademija, Zagreb, Hrčak - portal hrvatskih znanstvenih stručnih časopisa
5. Čelupo D. (1999), „Pravo na javno okupljanje u Hrvatskoj 1848.-1918. i odrednice razvoja u europskim zakonodavstvima“, Izvor: [https://www.pravo.unizg.hr/download/repository/Pravo na javno okupljanje u Hrvatskoj 1848.-1918. i odrednice razvoja u europskim zakonodavstvima Dalibor Cepulo.pdf](https://www.pravo.unizg.hr/download/repository/Pravo_na_javno_okupljanje_u_Hrvatskoj_1848.-1918._i_odrednice_razvoja_u_europskim_zakonodavstvima_Dalibor_Cepulo.pdf), Vrijeme pregleda: 07.01.2019
6. Kalem D. (2012.) „Ovlasti osoba koje obavljaju poslove privatne zaštite“, Hrčak - portal hrvatskih znanstvenih stručnih časopisa, Izvor: https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=160102, Vrijeme pregleda: 17.1.2019
7. Slobodna enciklopedija „wikipedia (poglavlja: crowd, terminology)“, Izvor: <https://en.wikipedia.org/wiki/Crowd>, Vrijeme pregleda: 07.05.2019
8. Slobodna enciklopedija „wikipedia (poglavlja: teroristički napad u Manchesteru 2017, napad)“ Izvor: [https://hr.wikipedia.org/wiki/Teroristički napad u Manchesteru 2017](https://hr.wikipedia.org/wiki/Teroristički_napad_u_Manchesteru_2017), Vrijeme pregleda: 14.05.2019
9. Slobodna enciklopedija „wikipedia (poglavlja: teroristički napad u Parizu 2015, nogometni stadion Stade de France, koncertna dvorana Bataclan, posljedice, atentatori)“, Izvor:

[https://hr.wikipedia.org/wiki/Terroristički napad u Parizu \(studen i 2015.\)](https://hr.wikipedia.org/wiki/Terroristički_napad_u_Parizu_(studen_i_2015.)), Vrijeme pregleda: 11.05.2019

10. Novine: „Glasnik AKD zaštita“, veljača 2019, Izvor: http://www.uciliste-akd-zastite.hr/upload_data/site_files/2013_02.mj-web.pdf, vrijeme pregleda: 04.09.2019

11. Patričević P. (2013), „Važnost suradnje organizatora i policije kod osiguranja javnog skupa visokog rizika“, Međimursko Veleučilište u Čakovcu, Čakovec

12. Smoljić M. (2013), „Organizacija javnih okupljanja“, Međimursko Veleučilište u Čakovcu, Čakovec, Vrijeme pregleda:02.09.2019

13. Topić T. (2016), „Procjena rizika“, Veleučilište u Karlovcu, Karlovac 2016

14. OSCE/ODIHR, (2016), „Priručnik o policijskom osiguranju skupova uz poštovanje ljudskih prava“, , Izvor: <https://www.osce.org/hr/odihr/393596?download=true>, Vrijeme pregleda: 08.01.2019

15. „Interna skripta“, Sveučilište u Rijeci, Izvor: http://www.riteh.uniri.hr/media/filer_public/4f/cc/4fccb6d6-39ff-4bed-abbe-dc97731014d4/postupanje_u_slucaju_dojave_o_podmetnutoj_eksplozivnoj_napravi.pdf, Vrijeme pregleda: 09.05.2019

16. Government of western Australia, department of health, „Guidelines for concerts, events and organised gathering“, December 2009, Izvor: https://ww2.health.wa.gov.au/~/_media/Files/Corporate/general%20documents/Environmental%20health/Concerts%20and%20Mass%20Gathering%20Guidelines.pdf), Vrijeme pregleda: 15.1.2019.

17. Great Britain, „Managing crowds safely, a guide for organisers at events and venues“, 2000, Izvor: https://www.qub.ac.uk/safety-reps/sr_webpages/safety_downloads/event_safety_guide.pdf, Vrijeme pregleda: 08.1.2019

18. U.S.A Department of homeland security, (2005) „Special events contingency planning“, Izvor: <https://training.fema.gov/emiweb/downloads/is15aspecialeventsplanning-jamanual.pdf>, Vrijeme pregleda: 15.01.2019

19. „Odluka o objavi Opće deklaracije o ljudskim pravima“, Narodne novine, br. 12/2009
20. „Ustav RH“, Narodne novine, br. 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10, 5/14
21. „Zakon o javnom okupljanju“, Narodne novine, br. 128/1999, 90/2005, 150/2005, 78/2012
22. „Zakon o sigurnosnim provjerama“, Narodne novine, br. 86/12, 85/2008
23. „Zakon o sigurnosno obavještajnom sustavu Republike Hrvatske“, Narodne novine, br. 79/2006, 105/2006
24. „Zakon o privatnoj zaštiti“, Narodne novine, br. 68/03, 31/10, 139/10, Zagreb, 2010
25. „Obrazac prijave javnog okupljanja sportskog i kulturno-zabavnog događaja“, Izvor: www.mup.hr, Vrijeme pregleda: 08.01.2019
26. Internetski forum „lokalpatrioti-Rijeka“, Izvor: <https://www.lokalpatrioti-rijeka.com/forum/download/file.php?id=30122&mode=view> , Vrijeme pregleda: 01.06.2019

Slike

27. Slika 1 Obrazac za prijavu javnog okupljanja 117
28. Slika 2 Obrazac za prijavu javnog okupljanja 218
29. Slika 3 Stadion Rujevica u Rijeci38
30. Slika 4 Izgled sumnjivog paketa42

Tablice

31. Tablica 146